

**De campus
heeft een
golfbaan –
voor discgolf**

Pag. 5

**Daan Kromhout
kan zich nu
volledig storten op
omega 3-vetzuren**

Pag. 5

**Proefboerderijen
moeten óf weg
óf onderzoeks-
centra worden**

Pag. 8

WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

3E JAARGANG/ 16 APRIL 2009

RESOURCE

#24

PAG. 10

HET LANDSCHAP IS ONS WAT WAARD

ZEEP KIST

RESOURCE@WUR.NL

HR

Henk van Ruitenbeek

HOFSTEDE

TAALSTRIJD: MICROSOFT TEGEN HET SOEPIE

Wij van Applied Esoterics houden de vinger aan de pols van het tijdsgewricht. Op dit ogenblik bestuderen wij de nieuwe wedstrijd die in de wereld is ontstaan, te weten tussen Microsoft en het Soepie. Aan de kant van Microsoft strijden mee McDonald's, Pepsi en Coca-Cola, alle computergames, hotelketens, Hollywood, de Toefl-test. Aan de kant van het Soepie strijden mee alle open source software, onafhankelijkheidsbewegingen, radiozendertjes, alle andere talen, en uw eigen Piter Praatjesma.

De strijd is een verschijningsvorm van de eeuwigdurende tweedeling in de samenleving tussen nabootsen en denken. In de Microsoft-clan geldt het credo: wie denkt

is een beginner, sluit je aan bij de winner. Bij het Soepie zitten diegenen die zich willen onderscheiden, zelf denken, vernieuwen. Maar ja, als je dat met zijn allen wilt, dan vorm je weer één team. Wel een leuk team. Zo bevat Firefox, de open source browser, vele versies voor kleine (Fries, Galego) en soms zelfs halfdode talen (Occitaans, Welsh). Gewoon omdat toegepaste esoterici vrijwillig de vertaalslag hebben gemaakt.

Wageningen Universiteit lijkt zich te willen scharen in de rangen van Microsoft, met haar verbod op proefschriften in andere talen dan het Engels of – vooruit – het Nederlands. Het is voorbij met de dikke stapels dissertaties met titels als *Où sont les*

neiges d'Antan (over klimaatverandering), *Wer reitet so spät durch Nacht und Wind* (over filevermijdingsgedrag van Duitse paastoeristen), *Van jonge aaltjes en oalde groond* (Twentse boerenwijsheden, van mijn e-friend Minny Oude Letterink). Europa bestaat niet meer; we hebben New America uitgevonden.

Voor mij als esotericus is dit *gefundenes Fressen*. Veel zaken die ik nog gewoon op school heb geleerd gelden inmiddels als Moeilijk Doen voor Gevorderden en dat is precies mijn vak. In Engelstalige artikelen in A-tijdschriften zal ik de teloorgang van de Europese talen boekstaven. O tempora, o mores. / Gert Jan Hofstede

VISIE

DE ZICHTBARE MANAGER

Managers bij Wageningen UR zijn niet zichtbaar genoeg. Dat was een van de uitkomsten van de medewerkermonitor 2008. Zo vindt maar een kleine vijftig procent van de respondenten dat zijn manager weet wat er leeft op de werkvloer. Dat kan beter. Daarom gaf dr. Johan Boudewijns, schrijver van het boek *Alice in Organisatieland*, op 14 april een workshop om de zichtbaarheid van managers te vergroten.

Boudewijns: 'Als een manager niet zichtbaar is voor jou als medewerker, dan gaat er iets mis in de interactie tussen jullie twee. Voor een medewerker is het belangrijk te achterhalen wát je wil zien van je manager. De persoon, de ideeën, de resultaten? Wat is je onderliggende behoefte? Ziet je manager jou wel genoeg? Voel je je gehoord in de besluitvorming? Vaak is het de behoefte aan waardering, en die behoefte is voor iedereen anders.' Helaas is de zichtbaarheid van een manager dus ook de verantwoordelijkheid van de medewerker. Boudewijns: 'Bovendien wordt het gedrag van de manager gestuurd door geschreven en ongeschreven regels binnen de organisatie. Hoogopgeleide professionals bijvoorbeeld houden over het algemeen van vrijheid en autonomie. Onderzoekers willen zelf beslissen over hun onderzoek. Dit soort regels kunnen de zichtbaarheid van management en die van de medewerker in de weg staan.' Voel je je niet gezien, of ben je als manager niet zichtbaar genoeg? Boudewijns leidt je in vijf stappen naar een beter management:

1. Welke ongeschreven regels gelden er op jouw afdeling?
Kijk of je een aantal regels zou kunnen noemen die zichtbaarheid kunnen belemmeren.
2. Wat is jouw rol?
Onderzoek je eigen aandeel in de dynamiek van ongeschreven regels die de (on)zichtbaarheid van de manager en van de medewerker bepalen.
3. Wat wil je?
Als medewerker vraag je je af wat je ziet als uitingen van waardering. Als manager vraag je je af welke resultaten belangrijk zijn.
4. Communiceer je behoeften
Ga het gesprek aan over wat belangrijk is voor jou als medewerker en wat je verwacht van je manager.
5. Kies het juiste moment om te praten
Als je een boodschap hebt, zorg dan dat de ontvanger op 'ontvangen' staat. Heb je interesse in dit onderwerp? Neem dan contact op met Barbara Veltrop of John Peeters. / Nicolette Meerstadt

De workshop van Johan Boudewijns is te zien via <http://wur.tv.wur.nl>.

‘We kunnen het
blijkbaar niet meer
opbrengen Franse
proefschriften te
beoordelen’

POST

Brieven kunnen worden gericht aan resource@wur.nl. Brieven dienen niet langer te zijn dan 400 woorden.

NARCISSEN

Naar aanleiding van de column van Marco Hoffman in Resource 23 van 2 april 2009 getiteld ‘Geen narcissen op de campus’, laat ik een foto zien van de oprijlaan van het Universitair Sportcentrum de Bongerd (USB). Buitenlandse studenten komen deze oprijlaan vaak fotograferen. En het USB is zelfs zo klantgericht dat ze niet alleen bloembollen plant, maar ook het sportprogramma op de vrijdagavond helemaal heeft ingericht voor buitenlandse studenten. / **Henri ten Klooster**, hoofd Universitair Sportcentrum de Bongerd

GUERRILLA GARDENING

In Resource 23, Marco Hoffman writes about the lack of spring flowers on the campus. He thinks that it is a pity, even more so for our foreign students, that the new university buildings Forum and Atlas are surrounded by evergreen fields with almost no flowers in spring. The members of HappyJMA Wageningen totally agree! That is why during a rainy November night, half a year ago, we planted a large number of tulip bulbs in front of the Forum building, in the shape of a peace symbol. At this moment, they have just started flowering! With this living piece of art, we want to make everyone who walks or bikes past, devote a thought to peace in its widest possible meaning. Another living work of art has been placed

HappyJMA planted tulips in the shape of a peace symbol.

Narcissen langs de oprijlaan van De Bongerd.

in the lawn in front of the Administration Building (Costerweg) in the shape of a ‘HIER’ logo. ‘HIER’ is a large campaign devoted to better policies regarding climate change, organised by a large number of Dutch non-profit organisations. Due to the added complexity of the logo, this object has turned out less recognizable than the peace sign. With these positive actions, we want to

point out to the university - but also for example to some animal rights activists - that things can be done differently! Also, we hope to have made the campus look a little nicer. / **HappyJMA Wageningen**

PROMOTIE-
REGLEMENT

Jammer. Het nieuwe promotiereglement van Wageningen Universiteit is op 15 maart van kracht geworden. Natuurlijk dient een reglement nu en dan herzien te worden. Evenwel viel mij het volgende aspect op: de taalvoering is beperkt. Alleen in het Nederlands of in het Engels kan er gepromoveerd worden. Hiermee geven we aan dat we het als universiteit - ondanks het nastreven van internationaliteit - niet meer kunnen opbrengen Franse teksten te beoordelen en een promotieprocedure eventueel in het Frans te houden. De kennis van het Frans gaat nog steeds achteruit. Ik pleit niet voor Spaans en andere wereldtalen. Maar ik ben verbonden aan een leerstoelgroep die veel samenwerkt met francofoon Afrika, en ik vind het droevig om Frans officieel af te schaffen, al klinkt dat zo ietwat gechargeerd. / **prof. Jos van der Maesen**, emeritus hoogleraar Plantentaxonomie, leerstoelgroep Biosystematiek

OPINIE

VERLIES

Met bioinformaticus Willem Stiekema, bioloog Raoul Bino en viroloog Rob Goldbach raakt Wageningen in korte tijd twee gerenommeerde hoogleraren en een gevalueerde manager kwijt. Het plotselinge verlies van Rob Goldbach is tragisch. Goldbach is onfortuinlijk verongelukt. Tijdens het vogelen in een

nationaal park in India werd hij aangevallen door een olifant. Uit het in memoriam dat zijn leerstoelgroep maakte, op pagina 15, spreekt het ongeloof en de verbijstering over zijn abrupte wegvallen. Onlangs mailde hij ons nog. Een aio had aangetoond dat ook zoogdieren zich tegen virussen verdedigen door het virale RNA stil te leggen. Het zou een aardig stukje voor Recource kunnen zijn, temeer omdat de aio een toonbeeld was: ze had hard aan haar onderzoek getrokken. Goldbach heeft het stukje nog nagekeken. Zijn naam komt er niet in voor, dat was ook niet belangrijk. Het ging om die aio, en haar resultaat. En nu is zijn naam in we@wur niet meer te vinden.

Bij het vertrek van Stiekema en Bino lijkt Wageningen UR te lijden onder de aantrekkingskracht van de Randstad. Bioinformaticus Stiekema werkt nu voor de beide universiteiten in Amsterdam. Plant Sciences-directeur Bino gaat een technische faculteit in Delft leiden. Stiekema en Bino geven naast persoonlijke en werkinhoudelijke redenen ook aan graag in de Randstad te willen werken. Dat doet denken aan Martijn Katan. Toen deze voedingsprof in 2006 Wageningen verliet, was dat mede omdat hij de cultuur en het intellectuele debat van een grote stad miste. Wageningen is en blijft een kleine universiteitsstad. Met de rust en de ruimte natuurlijk, maar zonder de creatieve en vrijzinnige sfeer die een stad als Amsterdam kenmerkt. Als instelling heb je daar maar beperkt invloed op. Wel is het zinvol te beseffen dat die sfeer en de nabijheid van de Randstad gemist wordt. / **Gaby van Caulil**

Omslagillustratie Guy Ackermans

IN 'T NIEUWS

2 APRIL T/M 15 APRIL 2009

Aandachtig. Vader en zoon krijgen te horen wat een leerstoelgroep is, hoe de arbeidsmarkt eruit ziet en wat het didactisch concept is in Wageningen. / foto BdG

PAPA EN MAMA KRIJGEN ÓÓK VOORLICHTING

Meer dan vroeger spelen ouders een rol bij de studiekeuze van hun kind. Tijdens de open dag van Wageningen Universiteit op 4 april waren er daarom presentaties voor ouders. 'Eigenlijk hebben ze vooral behoefte aan geruststelling', zegt relatiemarketeer Hermien Miltenburg.

Uit enquêtes bleek dat een derde van de eerstejaars op Wageningen Universiteit werd gewezen door hun ouders. In een

vervolgenquête gaven ouders aan meer te willen weten over praktische zaken. Miltenburg: 'Ze willen vooral een goede coach zijn voor hun kind. En voor ouders die zelf geen universiteit hebben gedaan is het belangrijk om een beeld te krijgen van de instelling. Ze willen weten hoe ze hun kind kunnen begeleiden, maar ook wat nu eigenlijk een leerstoelgroep is.' Met 950 potentiële studenten – 'studiekiezers' zeggen ze bij voorlichting – werd

de voorlichtingsdag net zo druk bezocht als vorig jaar. Er waren meer Duitse gasten dan vorig jaar en iets minder Nederlandse scholieren, waarschijnlijk omdat de Nijmeegse Radboud Universiteit dezelfde dag voorlichting gaf. Op de open dag van Van Hall Larenstein Wageningen meldden zich 170 scholieren, vijftig procent meer dan vorig jaar. / AB

VEERBOOT VLIELAND WORDT VAREND LAB

Passagiers van de MS Vlieland van Rederij Doeksen zullen er weinig tot niks van merken. Maar vanaf half mei varen ze mee met een laboratorium. Een varende lab dat het plankton van de Waddenzee nauwkeurig in kaart brengt.

De samenstelling van het plankton in de Waddenzee is maar bij benadering bekend. En dat is jammer, want die zegt volgens onderzoeker drs. Hauke Flores van Wageningen Imares veel over de toestand van de zee. 'We weten wel welke soorten we kunnen verwachten, maar we willen meer weten. Hoe die samenstelling verandert in de loop der jaren bijvoorbeeld', legt Flores uit. Aan zo'n langjarig monitoringsproject ontbreekt het nog. De samenstelling van het plankton en de veranderingen daarin kunnen een nauwkeurige sensor van klimaatverandering zijn. 'Door klimaatverandering wordt het

water warmer en zuurder. Dat heeft een effect op de samenstelling van het plankton. Dat effect kun je zien in een van de langst bekende meetreeksen, die bij Helgoland. Wij verwachten dat dat ook in de Waddenzee zichtbaar wordt.' Dat gaat dus over effecten op de lange termijn. Voorlopig duurt de proefstudie tot begin 2012. Voor de bemonstering wordt een speciaal ontwikkelde Autonomous Plankton Sampler gebruikt. Het kastje, nauwelijks groter dan een schoenendoos, staat in de machiniekamer van de veerboot. De doos neemt continu monsters zeewater, dat met een leiding van buiten wordt aangevoerd. De monsters plankton hechten op een soort filmrol van gaas. Die rol wordt aan land geanalyseerd. De planktonrecorder wordt in Engeland gemaakt en zal naar verwachting volgende maand klaar zijn. Dan kan het experiment beginnen. / RK

GOLDBACH DOOR OLIFANT GEDOOD

De Wageningse viroloog prof. Rob Goldbach is op 7 april verongelukt. Hij werd vertrapt door een olifant toen hij met een groep toeristen op zoek was naar vogels in het nationale park Kaziranga in Noord-India.

Goldbach was sinds 1986 hoogleraar virologie. Hij heeft aangetoond dat virussen van planten en dieren verwant zijn aan elkaar. Onlangs toonde zijn groep nog aan dat planten en zoogdieren zich op dezelfde wijze tegen virussen verdedigen, namelijk door RNA van de indringer stil te leggen. Verder zag Goldbach in dat virusziektes als mond- en klauwzeer en vogelpest steeds vaker ontstaan in intensieve veehouderij. Hij vermoedde als een van de eersten dat het gebrekkig immuunsysteem van landbouwhuisdieren daar debet aan is. Goldbach is zestig jaar geworden. / GvC

Pagina 16: In memoriam Rob Goldbach

GEEN SOEPELE TOELATING CISGENE AARDAPPEL

Het ministerie van VROM wijst versoepeling van de toelatingsregels voor cisgene planten af, omdat er een theoretische kans bestaat dat die allergene eiwitten aanmaken. Dat is een tegenvaller voor Wageningse plantenveredelaars. Het verrijken van gewassen met soorteigen genen is volgens hen een goede manier om het pesticidegebruik terug te dringen.

Onderzoekers van de Plant Sciences Group bouwen genen van wilde verwanten in de aardappel in om deze resistent te maken tegen fytoftora. Ook zijn ze via cisgenese bezig appels resistent te maken tegen appelschurft. Telers zouden daardoor veel minder bestrijdingsmiddelen hoeven te gebruiken.

De toelatingsregels voor cisgene planten zijn echter streng. De Europese Unie maakt geen onderscheid tussen cisgene en transgene planten en verlangt genetisch en toxicologisch onderzoek dat het gevaar voor milieu en volksgezondheid van de gmo's uitsluit. De toelatingsprocedure in Europa kost gemiddeld 6,8 miljoen euro. Door die hoge kosten en het gmo-imago van de cisgene aardappels en appels twijfelen marktpartners van Wageningen UR of ze in deze veredeling gaan investeren.

De Wageningse plantenwetenschapper prof. Evert Jacobsen heeft inmiddels een risico-analyse opgestuurd naar het ministerie. Daaruit blijkt dat de kans op onbedoelde effecten bij cisgenese niet groter is dan bij traditionele veredeling. Naast het ministerie van VROM onderzoekt ook de Europese Unie of het beoordelingskader voor cisgene en transgene planten kan worden aangepast. Een wetenschappelijke adviescommissie, met daarin dr. Harry Kuiper van RI-KILT, bereidt een advies voor. In juni komt Brussel vermoedelijk met een rapport.

De Europese lidstaten zijn verdeeld over genetische modificatie. Landen als Oostenrijk en Hongarije zijn fel gekant tegen gmo's, Nederland is onder voorwaarden voor. LNV-minister Verburg heeft voorgesteld om de besluitvorming te decentraliseren naar de lidstaten, zodat een land als Nederland experimenteerruimte krijgt bij de ontwikkeling van cisgene planten. / AS

Zie ook de debatrubriek MI op pagina 9

Raoul Bino:
‘Vergeleken met
Wageningen is
Delft breder; de
mensen letten wat
minder op elkaar’

KROMHOUT
AKADEMIE-
HOOGLERAAR

Prof. Daan Kromhout, hoogleraar Volksgezondheidsonderzoek, is benoemd tot Akademiehoogleeraar door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). Hij dankt de benoeming aan zijn baanbrekende onderzoek naar de relatie tussen voeding en hart- en vaatziekten.

Kromhout is vanaf 1994 als bijzonder hoogleraar en sinds 2005 als hoogleraar verbonden aan de afdeling Humane voeding. Met het prijsbedrag van één miljoen euro kan hij zich vijf jaar lang volledig wijden aan zijn onderzoek. ‘We weten al vrij lang dat de Inuit een sterk verlaagde kans op hart- en vaatziekten hebben, wat hoogstwaarschijnlijk samenhangt met hun voeding, die rijk is aan omega 3-vetzuren’, vertelt Kromhout. ‘Ons onderzoek toonde aan dat je ook met slechts één keer per week vette vis een beschermend effect kunt krijgen.’ Kromhouts onderzoek toonde ook aan dat het mediterrane voedingspatroon een positief effect heeft op hart en vaten. Momenteel loopt er een groot onderzoek waarin Kromhout de effecten van omega 3-vetzuren in een experimentele setting bekijkt. ‘We dienen bijna vijfduizend hartinfarctpatiënten via margarine verschillende hoeveelheden omega 3-vetzuren toe. Omdat je in epidemiologisch onderzoek geen oorzakelijk verband kunt aantonen, hopen we dat deze trial definitief uitsluitsel geeft.’ Kromhout is de derde Wageningse Akademiehoogleeraar. In 2008 viel de eer te beurt aan fytopatholoog prof. Pierre de Wit, en in 2005 aan voedingsdeskundige prof. Martijn Katan. / HW

VERRASSEND
VERTREK BINO

Prof. Raoul Bino, directeur van de Plant Sciences Group, wordt per 1 september 2009 decaan bij de faculteit Technische Natuurwetenschappen in Delft. Zijn collega's zijn verrast door zijn vertrek.

Bino, die 26 jaar aan Wageningen UR verbonden is, waarvan de laatste drieënhalve jaar als directeur van een kenniseenheid, noemt het een belangrijke wending in zijn carrière. Hij kijkt uit naar Delft. ‘Het is een ambitieuze organisatie en de faculteit is sterk gericht op bionanotechnologie, biotechnologie, fysica, energie, gezondheid en beeldanalyse. In vergelijking met Wageningen is Delft breder; de mensen werken niet al te dicht op elkaars onderwerp, letten wat minder op elkaar.’ Medebepalend voor zijn keuze voor de Randstad is dat zijn vrouw, die in Amsterdam werkt, de lange reistijden beu is. Bino zal Wageningen missen, zegt hij. ‘Ik zal de mensen missen, maar ook waar we aan werken. Voedselvoorziening in een veranderende maatschappij is voor mij een heel belangrijk onderwerp.’ / AS

PENSIOEN GAAT TONNEN EXTRA KOSTEN

Pensioenfonds ABP verhoogt de premie. Wat betekent dat voor de werknemers van Wageningen UR? Zes vragen aan Adrie van der Wardt en Erik van der Wilk van Payroll & Advies, een onderafdeling van Human Resources.

Iedereen in dienst van Wageningen UR bouwt pensioen op bij ABP. Het fonds is door de financiële crisis in de problemen gekomen. Om het vermogen te herstellen, gaat de pensioenpremie per 1 juli met één procent omhoog en per 1 januari 2010 nog eens met twee procent. De pensioenuitkeringen stijgen de komende vier jaar niet.

1. Wat betekent de premieverhoging voor werknemers?
Iemand met bijvoorbeeld een jaarsalaris van 35 duizend tot 40 duizend euro betaalt maandelijks ongeveer een tientje meer. Daar betaal je geen loonheffing over, dus netto komt dat neer op 6 à 7 euro. De premieverhoging betekent ook een verschuiving in het salaris, tekent Erik van der Wilk aan. ‘Als je voltijd werkt, werk je één dag per week voor je pensioen. Dat wordt nu iets meer.’
2. Wat kost het Wageningen UR?
De werkgever betaalt tweederde van de verhoging. In het voorbeeld komt dat neer op 23 euro bruto per werknemer per

maand. ‘Maar Wageningen UR heeft veel hoog opgeleide en oudere werknemers in hoge salarisschalen. Alles bij elkaar gaat dit Wageningen UR tonnen kosten’, vertelt Adrie van der Wardt. Dat geld moet uit het eigen budget komen. Het is ook nog afwachten in hoeverre de overheid deze premieverhoging later compenseert. Daarom vrezen ministeries en de vereniging van universiteiten dat de maatregel ten koste gaat van de werkgelegenheid.

3. Hoe lang blijft de regeling van kracht?
De regeling blijft van kracht tot uiterlijk 1 januari 2014. Als sneller herstel optreedt, kan de tijdelijke premieverhoging eerder stoppen. ‘Zodra er weer genoeg geld is, worden de pensioenen weer geïndexeerd en als er genoeg over is wordt het koopkrachtverlies met terugwerkende kracht zoveel mogelijk hersteld’, aldus Van der Wardt. Op dat moment wordt ook besloten of en hoeveel de pensioenpremie weer naar beneden kan.

4. Hebben de problemen bij ABP nog andere consequenties?
De vermogensproblemen van het ABP hebben ook gevolgen wanneer je net bij Wageningen UR bent komen werken en aanspraken bij andere pensioenfondsden wilt laten overnemen door ABP. Van der Wardt: ‘Er zijn afspraken tussen de pensi-

oenfondsen dat er geen waardeoverdracht plaatsvindt bij een lage dekkingsgraad.’ De dekkingsgraad is een indicator voor de mate waarin een fonds aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. ‘Maar je moet het gewoon aanvragen. Wanneer de dekkingsgraad weer op niveau zit, vindt de overdracht alsnog plaats.’

5. Hoe zit het met de premie voor het VUT-fonds en de FPU-regeling?
De VUT - vervroegde uittreding - en FPU - flexibel pensioen en uittreden - zijn bedoeld voor mensen die voor 1950 geboren zijn. ‘De groep mensen die hier gebruik van maakt, wordt steeds kleiner. De premie daarvoor daalt dus’, legt Van der Wilk uit. In 2016 loopt de regeling af en bestaat de premie niet meer. Jongere werknemers betalen verplicht mee aan de regeling, volgens het solidariteitsprincipe. Zij kunnen zelf vroeger stoppen met werken via een levensloopspaarregeling.

6. Moeten we ons zorgen maken over ons pensioen?
‘ABP-verzekerden zijn niet slecht af. Het is een groot fonds met voldoende reserves’, aldus Van der Wilk. / AB

Iedereen met vragen over het pensioen kan terecht bij zijn eigen HR-adviseur binnen Wageningen UR.

DISCGOLF/ Nee, het zijn geen voederpalen, die zeven stalen dingen met kettingen op de campus, maar *poles* voor discgolf. Woensdag 15 april deed bedenker van de baan Laurens Ganzeveld (links), docent bij de leerstoelgroep Aardsysteemkunde, officieel de eerste worp, samen met oud-frisbee-international Wouter Peters van Meteorologie en luchtkwaliteit. De ‘uitdagende wind’ maakte het hen nog klap lastig. ‘Gister konden we bij een potje ook al een frisbee uit de sloot halen’, vertelt Ganzeveld. Het parcours, dat vlakbij Forum begint, was een cadeautje van het Facilitair bedrijf aan de universiteit voor haar negentigste verjaardag in maart 2008. De wateroverlast vertraagde de aanleg met een jaar. Op de We-day worden discgolf clinics gegeven. Inschrijven voor deze medewerkerssportdag kan nog tot 29 april op de We-day website. Ganzeveld en Peters starten met collega's binnenkort een lunchcompetitie. De sport is te spelen met gewone frisbees, maar er zijn binnenkort ook discgolfdisc te koop en te leen bij het sportcentrum, en mogelijk ook bij de WUR-shop. Tip voor spelers: waarschuw de lunchers in het gras even. / YdH, foto BdG

UIT 'T VELD

NIEUWS UIT DE WETENSCHAP

JONGERE ZEGT EERDER NEE TEGEN RUIMEN VAN DIEREN

Mag je gezonde dieren doden om verspreiding van ziektes te voorkomen? Wie de mens boven het dier stelt, zegt meestal ja. Wie de mens gelijkshakelt aan dieren, zegt vaker nee. Relatief veel jongeren vallen in de laatste categorie. Dat blijkt uit promotieonderzoek van drs. Nina Cohen.

Onder de Nederlanders die zich boven dieren stellen, bevinden zich relatief veel ouderen en mannen. Degenen die zich gelijkwaardig achten aan dieren, zijn iets vaker vrouw en jongere. 'Morele overtuigingen ontwikkelen zich', verklaart Cohen, verbonden aan van de leerstoelgroep Dier en maatschappij. 'Wat tien jaar geleden acceptabel was op het gebied van de omgang met dieren, is dat nu niet meer. Jongeren zijn opgegroeid met een andere kijk op de natuur. Je kunt spreken van een emancipatiebeweging voor het dier.' Cohen enquêteerde een internetpanel van tweeduizend Nederlanders over hun morele overtuigingen ten aanzien van dieren. Aanleiding vormen recente uitbraken van varkenspest, MKZ en vogelpest. Daarbij zijn in de Europese Unie in totaal vijftig miljoen varkens, koeien en kippen gedood, als gevolg van het Europese beleid om niet te vaccineren. Bij dit zogenoemde ruimen worden ook veel gezonde dieren afgemaakt, en dat leidde eind vorige eeuw tot protest.

Van de respondenten stelt vijftig procent de mens boven het dier, vanuit de gedachte dat dieren minder goed kunnen denken en geen onderscheid kunnen maken tussen goed en kwaad. Deze groep kon overwegend instemmen met het doden van dieren om verdere verspreiding van een dierziekte te voorkomen. Bij een uitbraak van een dierziekte weegt deze groep het dierenbelang minder zwaar dan respondenten die dier en mens gelijkwaardig vinden.

Bij recente uitbraken van dierziekten zijn in de Europese Unie vijftig miljoen varkens, koeien en kippen gedood. / foto TT

De 28 procent van het panel die dieren gelijkshakelt aan mensen, benadrukt juist de overeenkomsten tussen mensen en dieren: beide zijn levende wezens die kunnen voelen. Wat opvalt, zegt Cohen, is dat deze tweede groep haar morele overtuigingen zwaarder laat wegen bij praktische afwegingen. Het veterinaire belang – verspreiding van de ziekte voorkomen – wordt door 15 procent van deze tweede groep helemaal afgewezen, 58 procent

wijst dit deels af. Ook heeft 87 procent van deze groep bezwaar tegen het doden van dieren om de exportmarkt te beschermen – één van de redenen waarom het non-vaccinatiebeleid werd ingesteld. Van de groep die zichzelf boven het dier plaatst, zijn evenveel mensen voor als tegen dit beleid. Beide groepen waren het in meerderheid eens met het doden van dieren om mensenlevens niet in gevaar te brengen.

Cohen enquêteerde ook boeren en dierenartsen. De meesten vonden de mens boven het dier staan, maar een veel groter percentage van beide groepen was tegen het doden van dieren tijdens een epidemie. 'Beide groepen zijn verbonden met dieren via een werkrelatie', zegt Cohen. 'Wat boeren heel erg stak, was de zinloosheid van het doden. Dieren doden voor voedsel vinden ze geoorloofd, maar dit niet.' / AS

GELD EHS GING NAAR 'AANGEKLEDE FIETSPADEN'

Provincies zijn jarenlang doorgegaan met de aanleg van smalle ecologische verbindingzones die weinig bijdragen aan de ecologische hoofdstructuur (EHS). Het ministerie van LNV wilde investeren in brede, robuuste zones in plaats van in deze 'aangeklede fietspaden', maar dat bleek een lastig proces. Dat constateert dr. Esther Turnhout deze maand in het blad *Policy Science*.

Turnhout, verbonden aan de leerstoelgroep Bos- en natuurbeleid, analyseerde elf interviews die studente Hilde Visser eerder hield met betrokkenen van de directie Natuur van LNV, uitvoeringsorganisatie Dienst Landelijk Gebied (DLG) en onderzoekers van Alterra. De onderzoekers constateerden halverwege de jaren negentig dat de verbindingzones die des-

tijds werden aangelegd, niet effectief waren. Omdat niet goed was vastgelegd welke ecologische doelen de zones moesten dienen en aan welke criteria ze moesten voldoen, kwamen de provincies vaak met smalle groenstroken die ook een recreatieve functie vervulden. 'De implementatie van de verbindingzones was zeer succesvol', constateert Turnhout. 'Volgens de theorie moet je bij nieuw beleid op verzet rekenen en heel goed gaan communiceren, maar in dit geval waren een paar regeltjes tekst in het Natuurbeleidsplan voldoende, ook al omdat de provincies heel veel vrijheid kregen het zelf in te vullen.' Als gevolg gaf het ministerie geld uit aan maatregelen die volgens wetenschappers van Alterra vaak geen positief ecologisch effect hadden. LNV nam die zienswijze

over in de nota Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur in 2000. In plaats van ecologische verbindingzones moesten er zogenoemde robuuste verbindingzones komen: brede natuurstroken die het edelherten bijvoorbeeld mogelijk maken om vanaf de Veluwe de Rijn te bereiken. Maar het ministerie communiceerde die beleidswijziging niet duidelijk naar haar uitvoeringsorganisatie DLG en de provincies, constateert Turnhout, waardoor de poging om het eerdere beleid te beëindigen uiteindelijk zo'n vijf jaar duurde. De provincies wisten nergens van, net als uitvoeringsorganisatie DLG. Daardoor bleven de rekeningen voor de 'aangeklede fietspaden' binnenkomen op het ministerie. Toen de provincies zich realiseerden dat het eerdere beleid daadwerkelijk was beëindigd, waren ze boos en wezen ze op lo-

pende verplichtingen. Pas na een onderzoek en een heldere brief van toenmalig minister Veerman, waarin hij uitlegt welke ecologische verbindingzones wel en welke niet door het Rijk werden gefinancierd, werd de subsidiekraan echt dichtgedraaid. Was de communicatie tussen de strategische directie en de uitvoeringsdienst van het ministerie slecht, die tussen Alterra en het ministerie was erg goed, zegt Turnhout. 'De onderzoekers wisten precies bij wie ze op welk moment het probleem van de slecht functionerende verbindingzones en de oplossing van de robuuste verbindingen moesten aandragen. Beleidmakers luisterden en handelden direct. Dat zegt iets over het netwerk Alterra-LNV: wetenschap en beleid zijn hier geen gescheiden werelden.' / AS

Projectontwikkelaars doen er alles aan om de rugstreeppad van hun terrein af te houden

STARRE WETGEVING WERKT TIJDELIJKE NATUUR TEGEN

Natuurwetten zijn er om dieren en planten te beschermen. Maar de regelgeving rond tijdelijke natuur op braakliggende bouwterreinen doet precies het tegendeel. Die leidt ertoe dat projectontwikkelaars er alles aan doen om planten en dieren te weren. Alterra zocht naar manieren om dit onbedoelde effect te voorkomen.

Meer dan 35 duizend hectare grond ligt in Nederland te wachten op de bouw van woningen of bedrijven. Daar zou de natuur van kunnen profiteren, maar projectontwikkelaars nemen vaak maatregelen om dieren en planten weg te houden. Ze asfalteren de boel, ploegen de grond om of plaatsen hekken. Niet omdat ze een hekel hebben aan rugstreeppadden of orchideeën, maar vanwege de natuurwetgeving. Want zodra bedreigde soorten worden aangetroffen op een beoogd bouwperceel, komen de plannen stil te liggen totdat een rechter ontheffing verleent. De Flora- en Faunawet slaat op deze manier de plank volledig mis, menen natuurbeschermers. De braakliggende terreinen kunnen namelijk enorm bijdragen aan de bescherming van dier- en plantensoorten

Op een strook braakliggende grond in Europoort groeien slangenkruid en jakobs-kruiskruid. Achter de hekken broeden kleine mantelmeeuwen. / foto Alterra

die van kale zandgrond en ruigtevegetaties houden, zelfs als die later het veld weer moeten ruimen. 'Als er maar volgen de gebieden zijn die ruimte geven voor vestiging van de pioniersoorten, is het

geen probleem als een toekomstig bouwterrein na enige tijd zijn bestemming krijgt', zegt ing. Pieter Slim van Alterra. Samen met jurist Hans Woldendorp zette hij tien mogelijke oplossingen op een rij

die de starre natuurwetgeving kunnen doorbreken. De rode lijn in alle oplossingen is de verplichting die Nederland als Europese lidstaat heeft om bedreigde soorten te beschermen. De tijdelijke natuur op bouwterreinen draagt bij aan de algehele instandhouding van pioniersoorten en moet dus bevorderd worden. Bijvoorbeeld met een verbod op natuurwettelijke maatregelen. Of door al van tevoren toestemming te geven om de tijdelijke natuur later weer te verwijderen. 'LNV voert al pilots uit om deze insteek juridisch te toetsen bij de rechter', vertelt Slim. Belangrijk is volgens Slim en Woldendorp het uitgangspunt dat een bouwlocatie met tijdelijke natuur 'mooi meegenomen' is, maar niet cruciaal voor het voortbestaan van de populatie. 'De waarde van de pioniernatuur op bouwlocaties en haventerreinen zit in de tijdelijke versterking van de populatie', zegt Slim. 'Als de vegetatie zich doorontwikkelt, is deze minder geschikt en verdwijnen de soorten alsnog.' Volgens de onderzoekers zijn dieren en planten veel meer gebaat bij maatregelen in beschermde natuurgebieden, dan bij de halsstarrige bescherming van een individuele soort op een bouwlocatie. / LH

KANT-EN-KLARE HAP IS VEEL TE ZOUT

Vrijwel alle Europese kant-en-klaarmaaltijden bevatten veel te veel zout en te weinig vezels. Ruim de helft van de maaltijden is bovendien te vet. Tot die conclusie kwam dr. Karl-Heinz Wagner tijdens het EU-project *Double Fresh*, waar ook Wageningen UR aan deelneemt.

'Er heersten bij sommige consumenten wel vooroordelen tegen kant-en-klaarmaaltijden, maar harde wetenschappelijke analyses van de kwaliteit waren nauwelijks voorhanden', vertelt Wagner. De Weense voedingswetenschapper presenteerde zijn resultaten tijdens de workshop *Ultra fresh and chilled meals*, op 2 april in Wageningen. Hij onderzocht de nutriëntensamenstelling van koelverse kant-en-klaarmaaltijden uit heel Europa. De onderzochte maaltijden bestonden uit vlees of vis, een koolhydraatbron zoals rijst of aardappels, wat groente en saus. De resultaten liegen er niet om. 'De maaltijden waren qua hoeveelheid calorieën goed voor een volwassen persoon, maar in een kleine zestig procent van de gevallen waren ze te vet en zaten er te weinig koolhydraten in', vertelt Wagner. 'Alle onderzochte maaltijden bevatten veel te veel zout en veruit de meeste te weinig vezels. In Europa worden steeds meer kant-en-klaarmaaltijden gegeten omdat mensen minder tijd aan koken willen besteden. Zo'n zestien procent van de Europese huishoudens eet vaak dit soort maaltij-

den, terwijl bijna veertig procent dit soms doet. 'Er is in Europa een trend dat we meer en vetter gaan eten en de groenten en koolhydraten links laten liggen', analyseert Wagner. 'Die tendens zie je terug in de samenstelling van kant-en-klaarmaaltijden.' Wagner stelt een aantal concrete stappen voor om de kwaliteit te verbeteren. Minder vlees of vis, maar juist meer langzaam verteerbare koolhydraten, zoals die in volkoren producten voorkomen, zijn al een hele vooruitgang. 'De saus, een belangrijke bron van vet, kun je door gebruik van andere ingrediënten minder vet maken. Denk aan vervanging van room door magere melkpoeder.' Meer groenten en fruit, bijvoorbeeld in de vorm van een salade of een fruittoetje, zijn ook essentieel om de maaltijd gezonder en vezelrijker te maken. 'De hoeveelheid zout in de maaltijden is echt verontwaardigend en zou gehalveerd moeten worden', vervolgt Wagner. 'De smaak kun je beter opkrikken met kruiden.' Het project Double Fresh deelt zijn bevindingen met de industrie. Of producenten van kant-en-klare happen de aanbevelingen van Wagner ook daadwerkelijk gaan overnemen, is nog niet bekend. / HW

Zo'n zestien procent van de Europese huishoudens eet vaak dit soort maaltijden, terwijl bijna veertig procent dit soms doet. / foto BdG

Als versterking van onderzoek niet lukt, stoot ASG de praktijkcentra af

PROEFBEDRIJF WORDT ONDERZOEKSCENTRUM

De Animal Sciences Group heeft negen proefboerderijen verspreid over Nederland – zes op het gebied van melkveehouderij, twee varkensbedrijven en een pluimveebedrijf. Of die over een jaar nog in deze vorm bestaan en bij Wageningen UR horen, is de vraag. Directeur Martin Scholten wil alleen praktijkcentra als die deel uitmaken van een uitdagend onderzoeksprogramma.

ASG werkt aan een masterplan voor de praktijkcentra dat in mei gereed moet zijn. Zijn voorgangers pleegden overleg te voeren met landbouworganisaties om de exploitatie van de boerderijen kostendekkend te krijgen, maar Scholten doet dat niet. 'Ik onderhandel niet met LTO over geld, ik wil eerst praten over een meerjarig onderzoeksprogramma. We zijn geen boer, we zijn een kennisorganisatie.' Dieren houden kost een heleboel geld, zeker als je nieuwe systemen en stallen ontwikkelt en uitprobeert. Daar moeten dus flinke inkomsten tegenover staan. Op dit moment draaien de praktijkcentra verlies. 'Door de lage melkprijs zijn de inkomsten van de proefboerderijen omlaag gegaan. Dat kost ons net zoveel als acht onderzoekers. We moeten dus wat. De centra saneren is niet mijn eerste gedachte, ik wil de kennisfunctie versterken.'

Als directeur van Wageningen Imares heeft Scholten de afgelopen jaren met succes het Wageningse onderzoek in de regio's Zeeland en Noord-Holland verankerd. 'Voor Imares is het zeer lonend om in Zeeland en de kop van Noord-Holland te zitten; daar bedienen we nu bredere markten. Met de Zeeuwse schelpdiersector heb ik het Centrum voor Schelpdieronderzoek willen omvormen tot een Schelpdier Innovatiecentrum in Yerseke. Dat is het niet geworden, maar we hebben het onderzoek nu wel verbreed met Zeeuwse Tong, een nationaal onderzoeksprogramma op gebied van aquacultuur. Yerseke is bovendien de voorpost van Wageningen UR geworden op het gebied

De Comfort Class-stal in Raalte. / foto Guy Ackermans

van klimaatbestendige kustzones, waarbij we breed inzetten op gebiedsontwikkeling, met deelname van Plant Research International, AFSG en Alterra. Imares is de huisbaas.'

LANDBOUWCAMPUS

Met dezelfde filosofie kijkt Scholten nu naar de praktijkcentra. 'Ik wil per praktijkcentrum kijken of we de sectorale boerderij kunnen omvormen naar een regionaal of zelfs nationaal onderzoekscentrum op een bepaald thema van Wageningen UR.' Een interessante kandidaat is melkvee-proefbedrijf Nij Bosma Zathe nabij Leeuwarden, dat onder de noemer Dairy Valley met partners als LTO Noord, de provincie Friesland en hogeschool Van Hall Larenstein een programma ontwikkelt voor melkvee-onderzoek. 'Ik zou willen dat ook het ministerie van LNV, het Productschap Zuivel, Friesland Campina en ZLTO inzetten op Dairy Valley als nationaal initiatief waar we ons internationaal vermaarde melkveehouderijonderzoek concentreren. En als iedereen het daar dan over eens is,

moet ook Wageningen UR zijn melkvee-onderzoek naar Friesland verplaatsen.' Een andere optie is dat Nij Bosma Zathe deel gaat uitmaken van een nieuwe landbouwcampus met Van Hall Larenstein en PTC+ in Leeuwarden. 'De proefboerderij wordt dan vooral een onderwijscentrum.

Dan ligt het voor de hand dat VHL de huisbaas wordt.'

In het Brabantse overlegt Wageningen UR nu met landbouworganisatie ZLTO. 'Dat ging aanvankelijk over de nieuwbouw van de praktijkcentra in Sterksel en Cranendonk, maar ik wil eerst een gedragen onderzoeksprogramma zien. We hebben daartoe het PAK opgezet, Platform Agro Kennis, met mensen uit alle kennisseenheden en diverse ZLTO geledingen. Daarbij overleggen we voor het eerst structureel met ZLTO, de agrarische hogeschool in Den Bosch, de provincie en andere partijen over veehouderij, akker- en tuinbouw, gezond voedsel, biodiversiteit en ondernemerschap. Binnenkort zal blijken of we hiermee een regionaal of nationaal onderzoeksprogramma kunnen opzetten.' In Zegveld, nu een proefboerderij melkveehouderij, ziet Scholten kansen voor een kenniscentrum voor gebieds- en land-schapontwikkeling in het Groene Hart, waar vooral LEI en Alterra veel onderzoek doen. 'Wellicht is Environmental Sciences Group straks wel de huisbaas.' Ook de centra in Heino en Raalte, nu gericht op de biologische sector, zouden kunnen verbreden naar landschaps- en regio-ontwikkeling. 'De provincie Overijssel, nu een blinde vlek voor Wageningen UR, heeft ambities. We laten daar nu kansen liggen.' En aangezien Overijssel qua plan-ontwikkeling veel optrekt met Gelderland, kan dan ook de toekomst van proefbedrijf De Marke in het Gelderse Hengelo worden bekeken.

AFSTOTEN

Wat nu als daar onverhoopt geen sterke onderzoeksprogramma's uitrollen? 'Dan kunnen landbouworganisaties nog steeds behoefte hebben aan een proefbedrijf', zegt Scholten. 'Dan mogen ze de proefboerderij overnemen, want we zijn geen boer.'

De proefbedrijven zijn ontstaan in een tijd dat de grondsoort er nog toe deed. Zo heeft Wageningen UR zes melkveebedrijven, op klei, zand en veen, in weidse en kleinschalige landschappen, die destijds allemaal volgens het 'koplopermodel' zijn ingericht: modern, naar de laatste inzichten. Die opzet is achterhaald, zegt Scholten. 'We zijn geen modelboeren.' De te-nur is juist dat Wageningen UR praktijkprogramma's zoals Koeien en Kansen uitvoert met boeren, in plaats van het boerenbedrijf na te bootsen in een praktijkcentrum.

In het verleden zette Wageningen UR wel eens een proefbedrijf in de etalage om landbouworganisaties ertoe te bewegen om de tent via medefinanciering toch overeind te houden. Die tijd is voorbij, zegt Scholten. 'Dat is wel wennen hoor: ik vraag geen subsidie, ik wil een onderzoeksprogramma ontwikkelen. Het moet meer zijn dan een regionaal feestje.' / Albert Sikkema

'Het moet meer zijn dan een regionaal feestje'

M.I.

Is cisgenese, het inbouwen van soorteigen genen in planten, veiliger voor milieu en volksgezondheid dan transgenese, de gangbare genetische modificatie? Ja, oordelen Wageningse plantenveredelaars op basis van een eigen risico-analyse. Nee, oordelen hun collega's van RIKILT, instituut voor voedselveiligheid. Beide partijen vinden wel dat de toelatingsregels moeten worden aangepast.

HOE VEILIG ZIJN CISGENE GEWASSEN?

door ALBERT SIKKEMA, illustratie MIESJEL VAN GERWEN

‘Het is zeer onwaarschijnlijk dat cisgenese leidt tot milieurisico's’

Uit een rapport van Cogem, de commissie genetische modificatie, die het ministerie van VROM over cisgenese adviseert

‘De Cogem heeft eerder gesteld dat de milieurisico's van cisgene planten groten-deels gelijk zijn aan die van planten verkregen door conventionele veredeling. Het is zeer onwaarschijnlijk dat de insertie in het plantengenoom van korte DNA-fragmenten rond de ingebouwde cisgene sequentie leidt tot (milieu)risico's. Des-

‘Dat er fusie-eiwitten ontstaan kun je theoretisch niet uitsluiten’

Dr. Esther Kok, RIKILT

‘Het onderscheid tussen klassieke veredeling en transgenese begint te vervagen, er ontstaat een grijs gebied met cisgenese en andere nieuwe veredelingsstrategieën. Ook is er de discussie of veredelingsproducten in sommige gevallen als *novel foods* aangemerkt moeten worden, bijvoorbeeld wanneer met moderne technieken flinke veranderingen aangebracht zijn in producten die al in de voedselketen voorkomen. Daarom kijkt een werkgroep in Brussel nu naar de indeling van veredelingsproducten: wat is hier voor het beste beoordelingskader? Als het gaat om de techniek – het inbrengen van het gewenste gen in het plantengenoom – wijkt cisgenese niet wezenlijk af van transgenese. In beide gevallen wordt het gen *at random* ingebouwd. Je moet dus nagaan of een bestaand gen is onderbroken of dat er op de randen samenwerking met aanpalende genen is ontstaan. Daar kan bijvoorbeeld een fusie-eiwit uit ontstaan; dat kun je theoretisch niet uitsluiten. Om mogelijke onbedoelde neveneffect op te sporen, doen we een samenstellingsonderzoek: we vergelijken de gm-plant met de ouderplanten. Gevonden verschillen beoordelen we vervolgens op mogelijke gezondheidseffecten voor mens en dier. Als er wordt veredeld met twee variëteiten die al in de voedselketen voorkomen, dan is niet veel nader onderzoek nodig. Wordt er gewerkt met een verre wilde verwant waar nog weinig informatie over is, dan moet je uitgebreider onderzoek doen naar de toxische effecten. Een belangrijk punt voor ons zijn de eiwitten die de planten maken. Als die bekend zijn in de voedselketen, heb je in het algemeen geen toxico-

kundigen op het gebied van veevoeder- en voedselveiligheid zijn daarentegen van mening dat er geen onderscheid gemaakt kan worden tussen cisgene en transgene planten, waardoor een volledige risicobeoordeling noodzakelijk is. We adviseren nader onderzoek naar de feitelijke risico's van cisgenese voor de voedselveiligheid.’

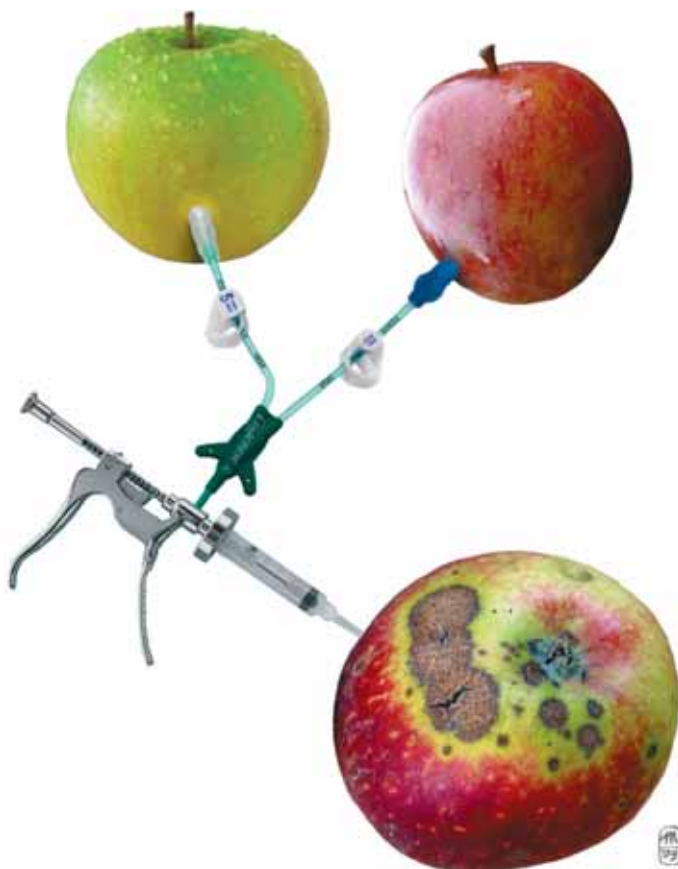
logische studies nodig om de veiligheid ervan vast te stellen. De huidige wetgeving is daar niet op ingesteld. We voeren citrusvruchten in in Europa waarvan wij weten dat ze allergene eigenschappen hebben. Terwijl we die mogelijke allergie-ontwikkeling bij gmo's onder het vergrootglas leggen. Wij stellen daarom een *case by case* benadering voor: we doen een *quick scan* bij alle veredelingsproducten – klassiek, cisgeen en transgeen – en bepalen aan de hand van de beschikbare informatie of nader risico-onderzoek nodig is ten behoeve van de toelating. Op dat moment kunnen we ook bepalen of een zogenaamde negentigdagenstudie nodig is, een kostbaar onderzoek met proefdieren. Veel lidstaten in Europa vragen bij gmo's standaard om zo'n studie, als extra zekerheid, maar je moet dat alleen doen als er aanleiding voor is. In juni komt de EU met een rapport over het beoordelingskader voor onder meer veredelingsproducten. Dan zal blijken of de EU de huidige regelgeving wil aanpassen.’

‘Is het theoretische risico belangrijker dan de grote milieuwinst?’

Prof. Evert Jacobsen, bedenker van de term ‘cisgenese’, stuurde onlangs een risico-analyse voor cisgenese naar het ministerie van VROM

‘Ik heb op persoonlijke titel een risico-analyse opgesteld voor minister Cramer, die ze kan meenemen in de overweging of de

toelatingsregels voor cisgene gewassen vereenvoudigd kunnen worden. De veiligheidsdiscussie spitst zich toe op de *T-DNA borders*, de DNA fragmenten aan de uiteinden van een ingebouwd cisgeen gen. Kunnen die fragmenten tot ongewenste eiwitten leiden die bijvoorbeeld een allergene reactie bij mensen veroorzaken? Uit onze analyses blijkt: de kans daarop blijft binnen de veiligheidsgrenzen van de klassieke veredeling. Klassieke veredeling, waarbij gewenste genen op grovere wijze in planten worden ingebouwd, heeft nog nooit tot kenbare risico's voor de volksgezondheid geleid, terwijl er drieduizend rassen op de markt zijn. De veranderingen die wij met cisgenese willen doorvoeren, moet je in dat spectrum zien. De kans dat de *T-DNA borders* een eiwit gaan aanmaken, is zeer klein. De kans dat dat vervolgens een allergene eiwit wordt, is ook zeer klein. Je praat dus over een kleine kans van een kleine kans. Bovendien komen de stukjes DNA waarover we het hebben van nature al in planten voor. Organisaties als RIKILT wijzen op de theoretische kans dat zo'n eiwit toch kan ontstaan. Ik zie graag dat de politiek dan een uitspraak doet: is dat theoretische risico belangrijker dan de grote milieuwinst die we kunnen boeken? We werken met cisgenese aan aardappelen die resistent zijn tegen fytoftora, zodat we de grote hoeveelheden bestrijdingsmiddelen in de akkerbouw kunnen uitbannen.’

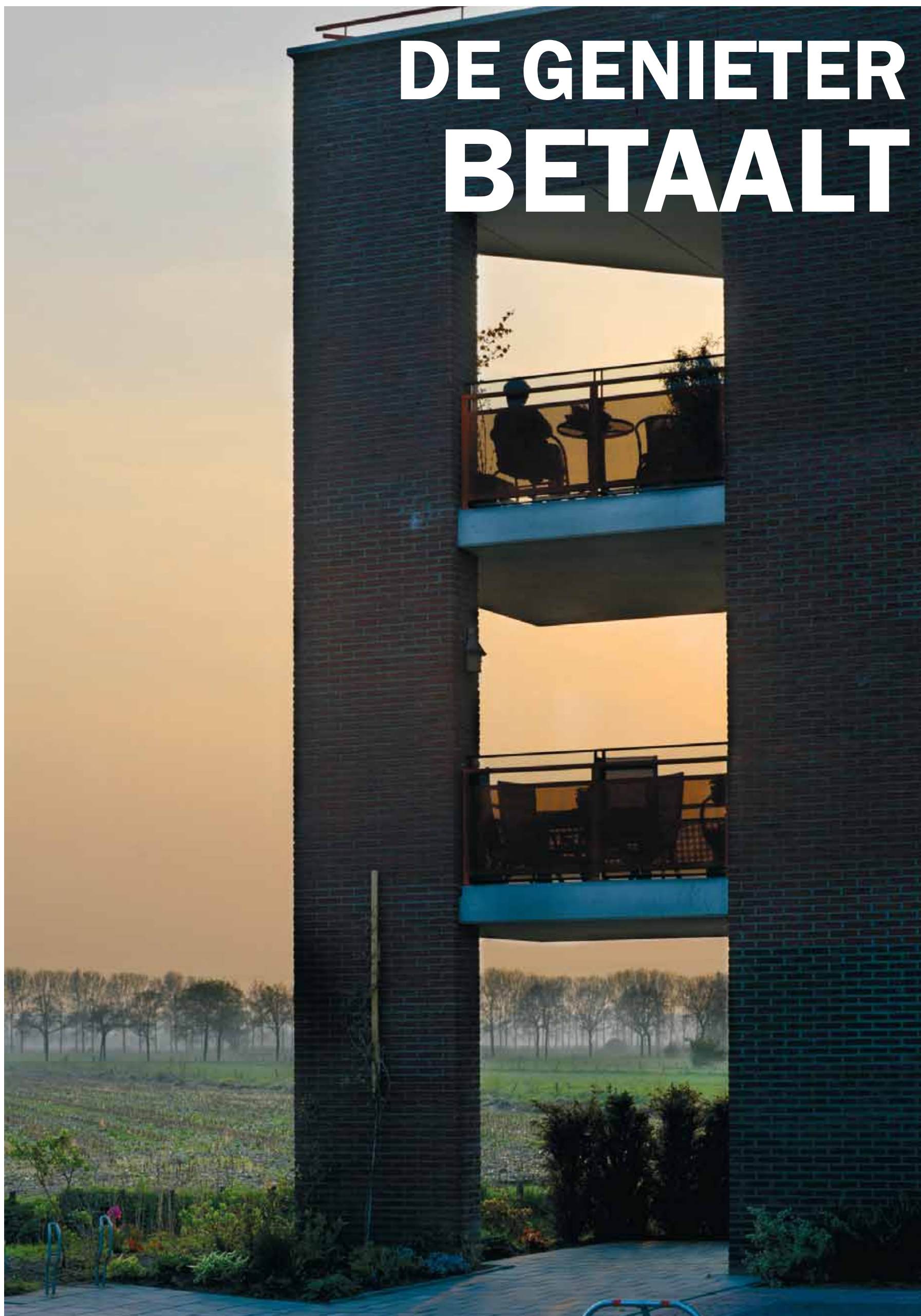
‘Ik heb genoeg van theoretisch geouwehoer over kans zus en risico zo’

Ir. Piet Schenkelaars, heeft een adviesbureau op het gebied van biotechnologie, adviseert zowel Cogem als Greenpeace:

‘Onder de huidige regelgeving kost de markttoelating van een cisgeen gewas 6,8 miljoen euro – dat heb ik onlangs uitgerekend voor de Cogem. Dat is erg duur en ik kan me voorstellen dat Wageningen UR daar als publieke instelling onderuit wil komen. Door die hoge kosten kunnen alleen de Monsanto's in de wereld dit soort gewassen op de markt brengen. Anderzijds ben ik het eens met RIKILT, dat het risico van cisgenese vergelijkbaar is met transgenese. Voor de kans op onbedoelde effecten maakt het niet uit of je een soorteigen gen of een vreemd gen inbouwt. Punt is wel: je kunt risico's nooit voor hon-

derd procent uitsluiten, dat ben ik weer met de voorstanders eens. Ik begin genoeg te krijgen van het theoretische geouwehoer over kans zus en risico zo. Ophouden daarmee. Wordt eens concreet, neem de appel en de aardappel die Wageningen wil ontwikkelen en ga meten! Dan weet je de risico's en die kun je dan afwegen tegen nut en noodzaak van cisgenese – die blijven nu buiten beeld. Een cisgene appel heeft veel minder bestrijdingsmiddelen tegen schurft nodig, dat moet je meewegen. Ik snap niet waarom de Wageningse onderzoeksprogramma's geen budget hebben voor zo'n risico-analyse. Dat de plantenveredelaars er nu zelf eentje hebben uitgevoerd, vind ik niet handig – zo heb je de schijn tegen.’

DE GENIETER BETAALT

Bijna de helft van de Nederlanders wil best meebetalen aan het landschap in de directe omgeving. Dat blijkt uit Wageningen onderzoek. En initiatieven als streekrekeningen en landschapsveilingen zijn al een voorzichtig succes. Toch waarschuwen betrokkenen dat dit niet ‘het grote geld’ zal opleveren. ‘Het zijn vooral vondsten waarmee je het landschap op een nieuwe manier op de kaart zet.’

door ROELOF KLEIS, foto GUY ACKERMANS

Nederlanders houden vooral van het landschap dat hen direct omringt. En daarvoor hoeft dat gek genoeg niet eens mooi te zijn. Neem het Binnenveld, het stuk land tussen Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal. Een open landbouwgebied te midden van oprukkende dorpen en steden. Mooi? Niet echt, vinden de omwonenden bijna unaniem. Dat blijkt uit de onlangs door het LEI verrichte studie ‘Investeren in Landschap’. Slechts vijf procent van de omwonenden vindt het Binnenveld aantrekkelijk. De helft van de omwonenden is daarentegen wel zeer gehecht aan dat onaantrekkelijke landschap. Het lelijke Binnenveld is wel hún lelijke Binnenveld. Die betrokkenheid kan te gelde worden gemaakt. Het LEI peilde in vier proefgebieden de bereidheid van burgers om mee te betalen aan onderhoud van het landschap in hun buurt. Naast het Binnenveld zijn dat de Ooijpolder bij Nijmegen, het Amstelland bij Amsterdam en nationaal landschap Het Groene Woud bij Eindhoven. Daaruit bleek dat bijna de helft van de mensen wel wil bijdragen. Dit fenomeen, de burger als financier van het landschap, is de jongste trend in het rijksbeleid voor het buitengebied. Wie mooi wil wonen, moet daar ook wat voor overhebben. Door als vrijwilliger de handen uit de mouwen te steken, maar nadrukkelijk ook door de portemonnee te trekken. ‘Het wordt mooier als u meedoet’, is de slogan die VROM daarvoor hanteert. De ge-nieter betaalt.

WANDELPAD GEVEILD
En er zijn al enkele succesvolle voorbeelden. Bewoners en omwonenden van de Ooijpolder bij Nijmegen trokken in 2007 de portemonnee tijdens ‘s werelds eerste veiling van landschap. Om bijvoorbeeld het onderhoud van een stuk meiboomhaag te betalen. Voor zestien euro per strekkende meter haag is het onderhoud tien jaar lang financieel geregeld, legt Tiny Wigman van de stichting Via Natura uit. De stichting werft fondsen voor duurzaam landschapsbeheer van het gebied Ooijpolder-Groesbeek. Diverse bedrijven namen hele percelen of zelfs een wandelpad voor hun rekening. Wigman vindt dat niet meer dan normaal. ‘Wij willen er allemaal van genieten, dan moet daar ook een passende beloning voor de beheerder tegenover staan.’ Een minstens zo succesvol concept is de streekrekening zoals die in Het Groene Woud is ontwikkeld. Met deze rekening sparen bewoners van Het Groene Woud jaarlijks tweeënhalve ton bij elkaar. Zonder dat het ze een cent kost (zie kader). Die opbrengst is ruim voldoende om diverse landschapsprojecten mee te betalen. De streekrekening is sinds begin dit jaar ondergebracht bij de Rabobank. Die wil het concept ook in de andere negentien nationale landschappen inzetten. Ook in het Binnenveld wordt een dergelijke regeling overwogen.

Spraakmakend is verder de uitzichtgarantie. Het idee werd ruim een jaar geleden gelanceerd in het Binnenveld. Bewoners van nieuwe wijken in Wageningen en Veenendaal zouden moeten betalen voor hun vrije uitzicht op het Binnenveld. Uit het LEI-onderzoek blijkt dat liefst de helft van de omwonenden zo’n garantie wel ziet zitten.

ADOpteER EEN GRUTTO
Toch moet je niet al te veel van die betalende burger verwachten, waarschuwt directeur Mieke van Heuven van de stichting Landschapsbeheer Nederland. ‘Landschapsfinanciering door de burger is zeker niet het ei van Columbus.’ Zij baseert zich op eigen ervaring. ‘Wij hebben drie jaar het project ‘Investeren in Ecologie’ gehad. Burgers die kleine landschapselementen voor hun rekening nemen. Adopteer een hoogstamfruitboom of een grutto. Streekfondsen, dat soort dingen. En dat was nou niet echt *booming business*. Om nu te zeggen: dáár komt het grote geld vandaan, dat durf ik niet te beweren. Enige realiteitszin is wel nodig.’ Daarmee wil ze overigens niet beweren dat ze twijfelt aan de door het LEI in kaart gebrachte bereidheid van burgers om bij te dragen. Maar dat moet je volgens Van Heuven met een korreltje zout nemen. Die uitgesproken bereidheid zegt immers niks over de hoogte van de bijdrage. ‘Het laat vooral zien dat burgers houden van hun landschap. Dat de bereidheid er is om iets te doen.’ Daarnaast wijst ze op het belang van bewustwording. ‘Streekrekeningen, landschapsveilingen en dergelijke zijn vooral vondsten waarmee je het landschap op een nieuwe manier op de kaart zet.’ Ook Wigman van Via Natura wijst op het nut van die toenemende bewustwording. ‘De boodschap dat de burger nodig is voor het landschap is belangrijk. De veiling was een succes. Boven verwachting zelfs. Maar

‘Burgers die de handen laten wapperen zijn onontbeerlijk voor het landschap’

LANDSCHAPSVEILING
Een landschapsveiling verkoopt het beheer van landschapselementen – bijvoorbeeld een boom, een meter houtwal of een wandelpad - aan particulieren, bedrijven of instellingen. De koper wordt geen eigenaar, maar betaalt voor tien jaar het onderhoud van zijn stukje landschap. De eerste veiling vond in september 2007 plaats in de Ooijpolder bij Nijmegen. Die leverde 128 duizend euro op, bijeengebracht door een zestigtal particulieren en dertig bedrijven. Sindsdien zijn er vijftien van dergelijke veilingen geweest. Die hebben samen 228 duizend euro opgeleverd. De sponsor van een stukje landschap krijgt een certificaat en kan zijn investering aftrekken van de belastingen.

STREEKREKENING
Een streekrekening is een speciale spaarrekening bij de Rabobank. De spaarder ontvangt een marktconforme rente van 3,5 procent, maar over die rente geeft de bank vijf procent extra rente. En die extra rente komt ten goede aan het groene doel. De rekening werd twee jaar geleden door Het Groene Woud en de ASN-bank ontwikkeld. Begin dit jaar nam de Rabobank het over. Die wil de rekening voor alle twintig nationale landschappen invoeren. Sinds de overname kunnen particulieren overigens niet meer meedoen; de streekrekening van de Rabobank is strikt voor bedrijven.

dat werkte vooral ook door de inzet en de netwerken van de betrokkenen.’ De veel onpersoonlijker online veiling van diezelfde landschapselementen leverde Via Natura tot nu toe nog maar 25 euro op. Dat loopt dus niet storm. Dat beeld wordt bevestigd door de totale omzet van de permanente landelijke online veiling dit jaar. De teller staat volgens Reinier Enzerink van het organiserende Triple-E op tienduizend euro.

OVERHEID BLIJFT VERANTWOORDELIJK
Naast financiële steun is de fysieke donatie volgens Van Heuven van wezenlijk belang. ‘De burger die de handen wil laten wapperen, dat is onontbeerlijk voor de draagkracht van het landschap. Zij zijn de handen, oren en ogen van het landschap. En voor die burgerinitiatieven is geld nodig, handgeld om er iets moois van te maken. Maar niet om de rol van de overheid over te nemen.’ Het echte grote geld moet volgens Van Heuven toch van de overheid komen. Juist nu, in tijden van crisis, zou de overheid moeten investeren in groen, vindt ze. ‘Gemeenten en provincies zouden projecten naar voren moeten halen. Investerings die ze toch al zouden gaan doen. Oude bedrijventerreinen groen maken, bijvoorbeeld. En als ook het bedrijfsleven daar dan aan meebetaalt, dat zou enorm zijn.’ <

The Binnenveld may be ugly, but it is our ugly Binnenveld

HELPING TO FINANCE THE LANDSCAPE

Many Dutch people are prepared to help finance the maintenance of their local landscape, Wageningen research has shown. And new initiatives such as district accounts and landscape auctions are fairly successful. Not that they will be big moneymakers, say the people involved. But they can put the landscape in a new light.

The Dutch are particularly attached to the landscape around their homes. And the funny thing is, it doesn't even have to be beautiful. Take the Binnenveld, the farmland area between Wageningen, Ede, Rhenen and Veenendaal that starts just beyond the campus. Only five percent of those living around it think it's actually attractive. And yet half of them are very attached to it. The Binnenveld may be ugly, but it is *their* ugly Binnenveld.

It's possible to tap into this kind of identification with landscapes. The LEI did a survey of the willingness of residents to help pay for the maintenance of their local landscape in four areas: the Binnenveld, the Ooijpolder near Nijmegen, Amstelland near Amsterdam and the national landscape *Het Groene Woud* near Eindhoven. It turned out that almost half the local population were willing to make a one-off contribution.

This phenomenon, local citizens cofinancing their landscape, is the latest trend in the national policy for rural areas. If you want to live in a beautiful landscape, you should be willing to do something towards it, both by lending a hand as a volunteer and by coughing up some cash. The 'user pays' principle at work.

There are already a few successful examples. Residents and neighbours of the Ooijpolder near Nijmegen dipped into their pockets in 2007 during the world's first landscape auction. They agreed to

The first ever landscape auction was held in the Ooijpolder near Nijmegen in summer 2007. Farmers, residents and companies could bid for the maintenance of landscape features such as hedges or footpaths. / photo ANP

finance the maintenance of a stretch of hawthorn hedge, for example. For sixteen euros per metre, the funding for maintaining the hedge is sorted for the next ten years, explains Tiny Wigman of the Via Natura foundation. The foundation raises funds for sustainable landscape management in the Ooijpolder/

Groesbeek area. Various companies agreed to foot the bill for whole plots or even for footpaths.

Another concept that was at least as successful is the district account like the one developed in *Het Groene Woud*, where the locals save 250 thousand a year – without it costing them a cent (see box). This is more than enough to fund the various landscape projects.

Yet another talking point is the 'view guarantee', an idea that was launched a year ago in the Binnenveld. Residents of new housing estates in Wageningen and Veenendaal would have to pay for their unspoiled views over the Binnenveld. LEI research revealed that as many as half the residents concerned were happy with the guarantee idea.

ADOPT A GODWIT

But you mustn't expect too much of the paying resident, warns Mieke van Heuven, director of the *Landschapsbeheer Nederland* (Landscape management Netherlands) foundation. 'We had the Invest in Ecology project for three years, with residents taking on the financing of a

small landscape feature – a traditional fruit tree or a black-tailed godwit. District funds, that sort of thing. And business wasn't exactly booming. I wouldn't claim that it could generate big money. A bit of realism is in order here.'

However, in saying this, van Heuven is not casting doubt on the LEI's claims about the willingness of citizens to contribute to landscape maintenance. But she does think it should be taken with a pinch of salt. An expression of willingness doesn't tell you anything about the level of the contribution. 'What it really shows is that citizens love their landscape. And that there is a willingness to do something.' She also stresses the importance of awareness. 'Things like district accounts and landscape auctions are new ways of drawing attention to the landscape.'

Physical contributions are important too, says Van Heuven. 'The citizen who is willing to 'put his hand to the plough' is indispensable for the maintenance of the landscape. And money is necessary for these citizen's initiatives, ready cash so they can make them work. But not so that they take over the government's role.' / Roelof Kleis

LANDSCAPE AUCTION

At a landscape auction the management of landscape features – a tree, a metre of wooded bank or a footpath – is sold to companies or institutions. The buyer does not become the owner, but pays for the maintenance of his bit of landscape for ten years. The first landscape auction took place in the Ooijpolder near Nijmegen in September 2007, and raised 128 thousand euros from about sixty individuals and thirty companies.

Since then, fifteen such auctions have been held, raising a total of 228 thousand euros. The landscape sponsor gets a certificate and can deduct his investment from his tax bill.

DISTRICT ACCOUNTS

A district account is a special savings account with the Rabobank. The saver receives interest at the going rate of 3.5 percent, but the bank pays an extra five percent interest on that interest. And the extra interest goes towards the green good cause. The account was developed two years ago by *Het Groene Woud* and the ASN bank. It was taken over early this year by the Rabobank, which wants to introduce the account for all twenty national landscapes. Since the takeover, individuals cannot participate, however: the Rabobank's district account is strictly for businesses.

SNAPPED

WHO?
Bingxi Li, first year MSc Student of Forest and Nature Conservation from China – at the Forum.

WHAT'S UP?
‘I’m waiting for someone. We are going to talk with our supervisor about our thesis next year. We hope to go to South Africa to study the relation

between black rhinos and certain plant species.’

HAD A NICE EASTER?
‘Yeah, showed some friends around Amsterdam. I’ve been there before so I could show them the sights. And maybe I’ll go to the Keukenhof this Wednesday as the weather looks pretty promising, especially for Dutch standards!’ / **MvdB**

READY MEALS ARE MUCH TOO SALTY

Almost all European ready meals contain much too much salt and too little fibre. Well over half of them are too fatty as well. This conclusion was drawn by Dr. Karl-Heinz Wagner from the EU Double Fresh project, which Wageningen UR is involved in.

‘Some consumers had prejudices against ready meals, but hard scientific analyses of their quality were hard to find’, says Wagner. The Viennese food scientist presented his results during a workshop on Ultra-fresh and chilled meals held in Wageningen on 2 April. He researched the nutritional composition of freshly chilled ready meals from all over Europe. The meals that were investigated were made up of meat or fish, a source of carbohydrates such as rice or potatoes, some vegetables and sauce.

The results are clear. ‘The meals had the

right number of calories for one adult, but just under sixty percent of them were too fatty and contained too little carbohydrate’, says Wagner. ‘All the meals investigated contained much too much salt, and in the vast majority there was too little fibre.’

More and more ready meals are being eaten in Europe because people want to spend less and less time on cooking. About sixteen percent of European households eat these sorts of meals frequently, while forty percent eat them occasionally. ‘There is a trend in Europe to eat more and more fat and not to bother with vegetables and carbohydrates’, explains Wagner. ‘This tendency is reflected in the composition of ready meals.’

Wagner proposed a number of concrete steps that can be taken to improve quality. It would be a big step forward just

to cut down the amount of meat or fish and include more of the slow-burning carbohydrates found in whole grain products. ‘The sauce, which is a big source of fat, can be made less fattening by changing certain ingredients. For example, you could use skimmed milk powder instead of cream.’

More fruit and vegetables, in the form of a salad or a fruit desert for example, are also essential for making meals healthier and higher in fibre. ‘The amount of salt in the meals is really worrying and should be halved’, adds Wagner. ‘It would be better to improve the taste with spices instead.’

The Double Fresh project is sharing its findings with the industry. But it remains to be seen whether ready meal producers will put Wagener’s recommendations into action. / **HW**

VIROLOGIST GOLDBACH KILLED BY ELEPHANT

Wageningen Professor of Virology Rob Goldbach died on April 7 after being trampled by an elephant when bird watching with a group of tourists in Kaziranga national park in northern India.

Goldbach was Professor of virology since 1986. He proved that plant and animal viruses were related. Recently his group showed how plants and animals defend themselves against viruses in the same way, namely by deactivating the invader’s RNA.

Goldbach also noticed that viral diseases such as foot-and-mouth disease are more and more common in intensive animal farming. He was one of the first to suggest that the weakened immune system of farm animals was responsible for this. Goldbach was sixty years old. / **GvC**

FROM TEARS OF CHIOS TO A PRIZE

Oil from the resin of the mastic tree limits the growth of bacteria and fungi. Lisa Gkogka from Greece demonstrated this in her graduate research project with the Food microbiology chair group. And her thesis has won the annual prize of the NVVL Network for Food Experts, a large Dutch professional association.

Lisa Gkogka’s graduate thesis on the antibacterial effects of essential oils went down well with the NVVL Network for Food Experts. / photo HW

Gkogka studied the antibacterial effect of essential oils, and in particular the oil that is extracted in Greece from the resin of the Mediterranean mastic tree, a member of the pistachio family. ‘I have an obsession with spices’, she explains. ‘The aromatic resin of the mastic tree has been used for thousands of years as a spice in Mediterranean cooking, but it also has countless medicinal uses.’

Almost all the resin comes from the Greek island of Chios, and the oil is extracted from the ivory-coloured drops of resin known as the tears of Chios. At the most, three percent of the resin is made up of oil. Much as the Greeks enjoy the flavour, when Gkogka took some of the resin along for Dutch students to taste, they were not all so positive. Some of them thought it tasted like soap.

Gkogka wanted to do something new and decided to test the mastic oil for antibacterial properties. ‘I was curious what effect it would have on micro-organisms in food. The resin largely consists of aromatic hydrocarbons such as terpenes, which limit enzymatic processes and micro-organisms as well.’ In her prize-winning thesis, she placed her experimental findings in a broad context and compared the effectiveness of mastic oil with that of essential oils from other spices.

One of the obstacles for the planned exposure experiment was the fact that mastic oil is not soluble in water. This makes it difficult to apply it to micro-organisms, which grow on a water-based culture medium. The solution was to mix the mastic oil with a special, extra syrupy culture medium. ‘I like to think up analytical and experimental methods, and I see practical problems as a challenge’, says Gkogka.

The experiment showed that mastic oil

curbs the growth of bacteria and, to a lesser extent, of moulds and yeasts. ‘Unfortunately, though, the effective concentrations were so high that it is not realistic to add the oil to foodstuffs as an antibacterial agent. The oil is far too expensive for that, too’, says Gkogka, putting things in perspective. ‘Cinnamon and clove oil are much more effective and cheaper.’ So for the time being, the main use of the tears of Chios will be as a flavouring in Greek cooking. / **HW**

NO FAST-TRACK APPROVAL FOR CIS GENE POTATO

The Dutch Ministry of Housing, Spatial Planning and Environment has refused to relax the rules on accepting cis gene plants because there is a theoretical chance that they will produce allergenic proteins.

This is a disappointment for Wageningen plant breeders. They believe that enriching crops with species-specific genes is a good way of cutting down pesticide use.

But the admission rules for cis gene plants are strict. The European Unions does not distinguish between cis gene and transgene plants, and wants genetic and toxicological research to rule out the environmental and public health risks of GMOs. The admission procedure in Europe costs an average of 6.8 million euros, and Wageningen UR’s market partners are reluctant to invest in this breeding programme.

Meanwhile, Wageningen plant scientist Professor Evert Jacobsen has sent the Ministry a risk analysis. This suggests that the chance of unintended effects is no bigger with cis genesis than it is with traditional breeding methods.

European member states are divided on the issue of genetic modification. Countries such as Austria and Hungary are categorically against GMOs. The Netherlands is for, with provisos. Minister Verburg of Agriculture has proposed that member states decide for themselves, so that a country such as the Netherlands gets the chance to experiment with the development of cis gene plants. / **AS**

Cohen: ‘What was acceptable ten years ago is no longer acceptable now’

YOUNGER PEOPLE MORE ANTI-ANIMAL SLAUGHTER

Is it OK to slaughter animals to prevent diseases from spreading? People who see human beings as higher than animals usually say yes. People who see human beings and animals as equal more often say no. A relatively high proportion of young people fall into the latter category, it appears from Nina Cohen’s PhD research.

Among the Dutch people who see themselves as higher than animals there is a fairly high proportion of older people and men. Those who think they are on a par with animals are more often women or young people. ‘Moral convictions develop’, explains Cohen, who is attached to the Human-animal interaction chair group. ‘What was acceptable ten years ago, in terms of how we treat animals, is no longer acceptable now. Young people

have grown up with a different perspective on nature. You could say there is a liberation movement for animals’. Cohen questioned an internet panel of two thousand Dutch people about their moral convictions in relation to animals. The survey was prompted by recent outbreaks of swine fever, foot and mouth disease and bird flu during which a total of fifty million pigs, cows and chickens were killed as a result of European policy not to vaccinate. In the process, many healthy animals were also slaughtered, which led to protests at the end of the nineteen nineties.

Fifty percent of the respondents placed human beings above animals, based on the idea the animals cannot think as well and cannot distinguish between good and evil. This group could, on the whole,

accept the slaughtering of animals to prevent an animal disease from spreading. In the case of an outbreak of disease, animal welfare weighed less heavily for this group than it did for the respondents for whom humans and animals were equal.

The 28 percent of the panel who saw humans and animals as equal emphasized what they have in common: both are living creatures capable of feelings. What is striking, says Cohen, is that this second group gives more weight to its moral convictions when making practical decisions. Veterinary priorities – preventing the disease from spreading – are dismissed out of hand by 15 percent of this group, while 58 percent reject them partially. Eighty seven percent of this group also object to the killing of

animals to protect the export market – one of the reasons for introducing the non-vaccination policy. Of the group that placed itself above the animals, there were just as many people in favour of the policy as there were against it. A majority of both groups agreed with the killing of animals in order not to endanger human lives.

Cohen also questioned farmers and vets. Most of them put humans above animals, but a much bigger percentage of both groups were against killing animals during an epidemic. ‘Both groups have a bond with animals through their work’, says Cohen. ‘What really upset farmers was the pointlessness of the killing. Killing animals for food is something they consider justified, but not this.’ / AS

FOOTBALL FOR FUN AFTER STUDYING ALL DAY

You don’t have to join a sports club to enjoy some exercise in the fresh air. You can just meet up with some friends. Twice a week a group of Dutch and foreign students get out onto the football field at the Bongerd. ‘It’s good for the mind after a serious day of lectures’, says Prosper, an MSc student from Ghana.

It’s all very peaceful, disciplined and friendly on the field during Thursday evening’s match. As blackbirds whistle in the bushes and the sun goes down behind the trees, fifteen men are running around the field next to the Hoevestein student residence at the Bongerd. Orange bollards at both ends serve as goals. To make the teams distinguishable there are sky blue tabards that, judging by their faded colour and the slogan they bear (telephone company Ben), have been around a few years.

At least two evenings a week there’s a group of footballers here from a quarter past six. ‘Sometimes we play on Saturday or Sunday as well. We just agree on it together’, says Ozias, an MSc student of Agricultural and Bioresource engineering, who is just getting his breath back in the goal.

These sessions started about eight years ago when a group of footballers from the Droevendaal residence started coming to the Bongerd because the field at the residence got so bad, says ex-student Koen, who has carried on playing since graduating. In the winter a small contribution is raised to pay for lighting the field. Prosper played this winter too, even though he thought it was terrible to have to play with a jacket on.

On another part of the field a trainer is

A friendly match at The Bongerd. / photo GA

getting a couple of lads to shoot goals. Ozias, who is from Benin, thinks it’s more fun to play in these matches. ‘You can come here to play when you want to, and you play with your friends.’ There are no fixed teams. Teams are usually picked by the two players that are seen as the best. You never know beforehand who will be playing; it just depends who turns up. Sometimes there are lots of Chinese on the field, and then for a couple of months there are suddenly a lot of Italians. This evening there are a number of Africans, one Chinese and a few Dutch.

People are running up the field by now, going after a ball and scoring a goal. Many are wearing protection, but it doesn’t look strictly necessary. Nobody is kicked to the ground, and you don’t hear anyone shouting orders or cursing, as you often do on a football field. It’s all very gentlemanly. ‘Well, we have to be careful, because we’re here in Wageningen for the academic work, after all’, says Prosper. ‘But after a day of studying it’s wonderful to do something outside.’ He does have a sports card, and he sometimes plays table tennis or swims. But what he likes

best is to be active out of doors with friends.

At about a quarter to eight the tempo begins to slow down. There is no winner this evening: the goals haven’t been counted. The blue vests go back in an equally blue backpack, Prosper collects the bollards and takes them back to the sports hall, and in five minutes the field is deserted – as if they’d never been here. The international students wander across to the Bornsesteeg residence. Time for supper. / YdH

EDUCATION

Mail onderwijsberichten uiterlijk maandag 09.00 uur naar resource@wur.nl, met als onderwerp 'Education'. De lengte is hooguit 100 woorden.
Submit education announcements before Monday 09.00 to resource@wur.nl, with header 'Education'. The announcement doesn't exceed 100 words.

Animal Sciences

Animal breeding and genetics

Seminar
Seminar Genetics of Milk Quality. Highlights of four years of Dutch milk genomics research complemented with leading international scientists in milk genomics: Michel Georges, Peggy Neville, Patricia Martin. Date: Wednesday 29 April. Venue: Hof van Wageningen. Information and (free) registration: www.milkgenomics.nl.

Environmental sciences

Hydrology and quantitative water management

Colloquium
Marcel van der Veer: Evaluating a schematization for urban areas and evaporation in the variable infiltration capacity model. Date: Wednesday 29 April 2009, 15.30 - 16.30 hours. Venue: Atlas1, Atlas Building.

Team van talenten gaat zich buigen over energietransitie

Ieder jaar stelt Stichting de Nationale DenkTank een team van ambitieuze, excellente masterstudenten, promovendi en pas afgestudeerden samen om zich te buigen over een maatschappelijk probleem en hier een set creatieve, implementeerbare oplossingen voor te bedenken. DenkTank 2009 gaat zich buigen over energietransitie. De belangrijkste vraag hierbij is: 'Hoe kunnen we consumenten van energie stimuleren om voor duurzame en energie-efficiënte oplossingen te kiezen?'. Onderzoek heeft aangetoond dat vele veranderingen die tot een beter klimaat leiden niet plaatsvinden. Zelfs als voor consumenten de voordelen van duurzame energieproducten groter zijn dan de kosten, komen veel consumenten niet in beweging.

De analyses en ideeën van de DenkTank hebben het maatschappelijk debat aangezwengeld. In 2007 zijn Kamervragen gesteld naar aanleiding van de DenkTankanalyse over de kosten van problemen in het onderwijs. Op 17 maart 2009 heeft de Denktank 2008 haar rapport aan de kamercommissie Jeugd en Gezin aangeboden. Minister Rouvoet heeft toegezegd de plannen van de DenkTank mee te nemen in zijn beleid.

Voor DenkTank 2009 zoekt de DenkTank 'maatschappelijke ingenieurs' uit diverse studierichtingen die verder kijken dan hun neus lang is. Inschrijven kan tot 17 mei 2009. Meer informatie over de werving en inschrijving is te vinden op de website: www.nationale-denktank.nl.

Land Dynamics

Last Call Course LAD 31806 Field Training Land Science (Spain)
This is the last call for the course given in the fifth period weeks 39 to 42. Practical starts Monday morning June 1st 2009 in Alora (Malaga, Spain). Travelling to and from Alora should be planned on the last weekends of May and June. This course is compulsory for MSS and Land Science specializations, though interesting for any other BSc or MSc student, for example those who followed the Geology and Landscape courses. Please register on CSA EduWeb and contact J.M. Schoorl. Registration is only possible till 24th of April 2009. Check for more info your EduWeb or contact LAD Dr. J.M. Schoorl, tel: 0317-482067, e-mail: Jeroen.Schoorl@wur.nl.

Plant sciences

Plant production systems

MSc thesis subject
The Central Rift Valley in Ethiopia, 150 km south-west of Addis Ababa is a river basin where poverty and natural resource degradation are firmly intertwined. The predominant rain fed farming population has very little choice but to over-exploit the scarce resources in its struggle for survival. The food insecure part of the population is supported by the Productive Safety Net Program. Recently the irrigated area has expanded very rapidly providing much needed income opportunities to the population. However, irrigated agriculture claims its share of the limited water resources and threatens other ecosystem services. Wageningen UR has been working in this region with local partners to better understand the linkages between different developments and to explore policy options. This year we can provide various opportunities for MSc thesis work in the field of GIS, soil and water conservation, horticulture, farming systems, climate change and social sciences. Please contact huib.hengsdijk@wur.nl for further information.

ENTOMOLOGY

MSc thesis: Biological control agents in cabbage fields
Biological control agents, such as predators and parasitoid wasps, are very important in the environmentally friendly control of pest herbivores in agriculture and act as 'bodyguards' of the plants. From June to September, we are looking for a student to help in a study that investigates differences in abundance and attraction of biocontrol agents between four commercial white cabbage cultivars, and we will try to correlate this to chemical and morphological traits of the cultivars. This means enjoying the Dutch summer at it's best: in the field, with insects! Info: martine.kos@wur.nl.

Msc-thesis: Exotic ladybird beetle *Harmonia axyridis*: how does it behave in the Netherlands? (June-October)

The multicoloured Asian ladybeetle (*Harmonia axyridis*) originally comes from China and Japan. The last two decades it invaded Northern America and Europe. It is still expanding its area and it has been recorded recently in Italy, Hungary and Denmark as well. Aphids are the main prey for this lady beetle. It can consume large quantities and accepts a lot of different aphid species as prey. Because of its high voracity *H. axyridis* is used as predator in biological control of aphids in greenhouses and open field. The beetle is doing so well, however, that it establishes in the America and Europe, where it outcompetes native ladybirds. Quite some literature is available about development and reproduction of *H. axyridis* under artificial circumstances. In contrast little is known about its characteristics in the Dutch/European natural environment. The aim of this project is to monitor and describe population dynamics of *H. axyridis* in the Netherlands and to study their life-history in order to understand the causes of their rapid establishment and spread in The Netherlands. During this fieldwork, you will help recording the abundance of ladybeetles on a transect near Wageningen. This is an extension of the work done by a fellow student, in order to get a good impression of the population dynamics of *Harmonia axyridis* and its native relatives. Meanwhile on one or two locations a cohort of ladybeetles will be followed from egg till emergence. This way survival rates and development time can be assessed. Interested: please contact lidwien.raak-vandenberg@wur.nl.

Msc-thesis: The multicoloured Asian ladybeetle *Harmonia axyridis*.

The multicoloured Asian ladybeetle (*Harmonia axyridis*) is used as biological control agent, because of its high voracity and fecundity. Success stories are coming from the United States, where it successfully suppresses several aphid pests. However it has established and has invaded Northern America and Europe during the last two

decades where it seems to be a threat to native ladybird beetles. *H. axyridis* is still expanding its area and it has been recorded recently in Italy, Hungary and Denmark as well. Aphids are the main prey for this lady beetle. It can consume large quantities and accepts a lot of different aphid species as prey. To what extent it preys on Dutch aphid species is not yet known. The aim of this project is to study the effect of *H. axyridis* on aphid populations in agricultural settings. Does *H. axyridis* help suppressing aphids populations in the Netherlands as well? Both field situations and lab experiments can be used to determine the food preferences and voracity of *H. axyridis* and see how aphid populations evolve and to determine to what extent *H. axyridis* is able to control aphid populations in agricultural fields or vineyards. Is *H. axyridis* more effective than native populations and if so, does it have more generations or can it use a broader variety of aphid populations? Interested: please contact lidwien.raak-vandenberg@wur.nl.

NEMATOLOGY

Colloquium
Jochem van der Veen: Differentiation of monocytes for human small intestine model. Date: April 29, 2009, 9.00 h. Venue: Building 512, colloquium room, next to the canteen, Binnenhaven 5.

Social sciences

Agricultural economics and rural policy

Course Economic Models (AEP 30806)
The course is designed for MSc and first year PhD students. It deals with quantitative analysis of economic problems and integrates the use of applied microeconomic theory and quantitative research methods. Applications will mainly stem from agricultural settings. The course provides experience of the various aspects involved in building economic models on the basis of well defined model types, which can be adapted to suit the needs of a specific research objective. Students are trained in model construction, in judging the appropriateness of

models for a given purpose, how to introduce empirical content and how to interpret the results of quantitative models. This is an advanced course and a good knowledge of microeconomics and econometrics is required.

Environmental economics and natural resources

Course: ENR 22306 Public Sector Economics
The public sector of modern economies is large and growing. Anyone who is interested in the economic theory of public administration and policies and who has a good understanding of basic microeconomics is welcome in this course. The course focuses on the role of the government in the functioning of the economic system. We discuss (i) the protective state responsible for protection of property rights and (ii) the productive state responsible for public goods such as infrastructure, health care and education. We pay special attention to political economy, rent seeking and voting mechanisms. The

tutorials are devoted to the Dutch public sector and timely issues in the Dutch economy such as distribution policies and social security, including health care and pensions, taxation and public spending. The language of instruction during lectures is English. Tutorials on Dutch economic policies will be taught in Dutch. Presentations can be in Dutch or English. The first lecture is on Monday 4 May 2009, 15.30h in C72 in the Leeuwenborch. For further information www.enr.wur.nl/uk/education/courses/ or hans-peter.weikard@wur.nl.

SWITCH
SWITCH
SWITCH
Interne vacatures
staan deze week
SWITCH
SWITCH
SWITCH
op pagina 16

KLEINTJES

Berichten in de categorie 'Gevraagd en aangeboden', voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Lever het bericht voor maandag 10.00 uur in bij het redactiesecretariaat van Resource, gebouw 116, kamer 0.31, en betaal contant. Tarief is 3,50 euro per dertig woorden, de lengte is hooguit 60 woorden.

DIVERSEN
Cross Your Borders: een onderwijsproject voor middelbare scholieren over ontwikkelingsvraagstukken, uitgevoerd door enthousiaste studenten. Een steentje bijdragen aan een betere wereld én nuttige vaardigheden opdoen? Word vrijwilliger! Nieuwsgierig? Check www.crossyourborders.nl!

(ADVERTENTIES)

DE PATIO

BRUILOFTEN, FEESTEN, BORRELS, BARBECUES, ZAKENLUNCHES, PROMOTIES, ETC.

Sfeervolle ambiance!
(ook terras)

Ook voor party- en cateringservice (bekend om hoge kwaliteit en verscheidenheid)

Dennis en Carla Klos

Costerweg 5, 6702 AA Wageningen, telefoon 0317-425949

proefschriftdrukken.nl

Doceren en promoveren, promoveren en doceren Het VWO en Wageningen Universiteit zoeken jou

Ben je een promovendus of postdoc met hartstocht voor onderzoek die ook geniet van het overdragen van kennis aan VWO-leerlingen?
Dan is het goed om te weten dat WU op verzoek van het Platform Bèta Techniek een combinatie programma heeft ontwikkeld

WU Sprint UP

dat promovendi en postdocs in staat stelt om gedurende een of twee jaar onderwijs te verzorgen op het VWO, naast je (WU) onderzoek en onder ervaren begeleiding. Onderwijservaring in het VWO is niet vereist, enthousiasme voor kennisoverdracht aan VWO leerlingen wel.

De tijd die je hierin investeert wordt gecompenseerd door een verlengde contractperiode aan WU.

Dit traject is een mogelijke opstap naar een eerstegraads bevoegdheid voor één van de VWO-vakken in de bèta en gamma disciplines.

Heb je belangstelling, kom dan naar onze infobijeenkomst op 11 mei, aan de Costerweg 50, raadzaal 2 en 3, aanvang 16.00 uur.

Maak je belangstelling kenbaar door vóór 1 mei een e-mail te sturen aan: info.SprintUP@wur.nl o.v.v. **WU Sprint UP**.

Studentenmenu

Iedere dinsdag, woensdag en donderdag serveren wij een studentenmenu voor iedereen met een OV-studentenkaart. Het menu bestaat uit: drankje naar keuze, soep naar keuze: Amerikaanse aardappelsoup, Thaise Kippensoep of Indiase wortelsoup, brood met tapenade en tzatziki, combinatie van warme gerechtjes, huisgemaakt friet met aioli. Prijs per persoon € 15,50.

Bekijk onze website:
www.colorsworldfood.nl

Nieuw in Wageningen:
Colors World Food, Markt 15,
6701 CX, Wageningen, 0317-417463,
E:info@colorsworldfood.nl

SWITCH

Vacatures zijn voor interne en externe kandidaten. Interne kandidaten hebben voorrang, zie intranet/people/arbeidsvoorwaarden. De volledige vacaturetekst staat op www.werkenbij.wur.nl. Aanleveren: woensdag in de week voorafgaand aan verschijnen van Resource. Voor informatie, bel Corporate HRM: (0317-4)85706.

OPERATIONEEL TECHNICUS M/V (1.0)
AFSG, Afd. Facility Management, Wageningen
Vacaturenummer: AFSG 09.036

AIO/ PHD STUDENT M/F (1.0)
ASG, Animal Breeding and Genomics Centre, Lelystad
Vacancy number: VH 2009 043

OPERATIONEEL MANAGER CENTRUM WATER EN KLIMAAT M/V (1.0)
ESG, Alterra, Centrum Water en Klimaat, Wageningen
Vacaturenummer: AT ALT-09-CWK-05-H

POSTDOC POSITION ON ARABIDOPSIS FLOWERING TIME REGULATION M/F (1.0)
PSG, Plant Research International, Business Unit Bioscience, Wageningen
Vacancy number: AT: 09.Biosc.03

RESEARCHER / PROJECT LEADER POSITION IN PLANT METABOLOMICS M/F (1.0)
PSG, Plant Research International, Business Unit Bioscience, Wageningen
Vacancy number: AT: 09.Biosc.04

GCMS TECHNICIAN POSITION IN PLANT METABOLOMICS M/F (1.0)
PSG, Plant Research International, Business Unit Bioscience, Wageningen
Vacancy number: AT: 09.Biosc.05

PHD POSITION PLASMODESMAL DYNAMICS RELATED TO VIRUS MOVEMENT M/F (1.0)
PSG, Laboratory of Virology, Wageningen
Vacancy number: AT: DPW 09-16

UNIVERSITAIR HOOFDDOCENT LOGISTIEK MANAGEMENT M/V (1.0)
SSG, Operationele Research en Logistiek, Wageningen
Vacaturenummer: AT 2009-12

PROJECTCONTROLLER M/V (1.0)
LEI, Afd. Finance & Control, Den Haag
Vacaturenummer: AT11-F&C-2009

CORPORATE DIRECTEUR FINANCE & CONTROL M/V (1.0)
Bestuurscentrum, Stafafd. Financiën, Wageningen
Vacaturenummer: AT-CS-F09/1

Voor meer informatie zie: www.werkenbij.wur.nl

NAMEN

In memoriam

Rob Goldbach
Ongeloof, verbijstering, verslagenheid en droefenis drukken mischienen wel het beste het gevoel uit binnen de leerstoelgroep Virologie bij het overlijden van Rob Goldbach, hoogleraar Virologie. Door een bizar ongeluk tijdens een tocht door het Nationaal Park van Kaziranga in Noord-India, waarbij hij door een olifant is aangevallen, liet hij op 7 april het leven. Naast virologie was ‘vogelen’ zijn grote passie en die laatste hobby is hem helaas noodlottig geworden. Gedurende bijna 23 jaar was hij onze hoogleraar, leider, inspirator, promotor, docent, natuurkenner, collega en vriend. Rob promoveerde in 1978 bij Prof. Piet Borst in Amsterdam na een opleiding Biologie in Utrecht. In datzelfde jaar werd hij medewerker bij de leerstoelgroep Moleculaire Biologie onder leiding van Prof. Ab van Kammen. Aldaar verwierf hij wereldwijde bekendheid door te laten zien dat virussen van planten en dieren met elkaar verwant zijn, aan de hand van het RNA-afhankelijke RNA polymerase van cowpea mozaïekvirus en polio-virus via moleculaire en verwantschapsanalyse. In 1986 werd hij hoogleraar Virologie als opvolger van Prof. Jan van der Want. Hij verlegde zijn interesse naar tospovirussen, een groep van virussen die zich zowel in planten als insecten kan vermeerderen en liet zien dat virussen van planten en dieren eenzelfde vermeerderingsstrategie hebben. Dit zeer succesvolle onderzoek, dat het laboratorium een wereldnaam bezorgde, heeft nog onlangs (2009) geleid tot de conclusie dat de eerstelijns verdediging van planten en dieren tegen virussen op een algemeen principe berust, nl. het gebruik van RNAi. Rob was in de eerste plaats viroloog, wel met zeer bijzondere aandacht voor plantenvirussen maar ook voor virussen van insecten. Zijn wetenschappelijke nalatenschap is - met honderden publicaties – indrukwekkend. De meeste artikelen stonden in toptijdschriften en werden veel geciteerd. Rob vond aantallen overigens in dit opzicht onbetekenend, maar de inhoud en boodschap des te belangrijker. Nationaal en internationaal was hij gekend en geliefd en heeft hij vele functies vervuld. De echo van zijn werk zal nog lang doorklinken en zijn expertise zal node worden gemist. Voor de leerstoelgroep was Rob een baken van rust en overzicht, nodig om verstandige beslissingen te nemen. De leerstoelgroep ging hem voor alles; daar moest veel voor wijken. Diverse bestuurlijke organen kunnen daarover meepraten. Rob had een groot strategisch inzicht in zijn vakge-

bied en heeft recent nog het initiatief genomen accenten binnen het onderzoek te verleggen richting humane virologie. Zijn werk vormt een solide basis voor de toekomst van onze leerstoelgroep en daar zijn we hem zeer dankbaar voor. Rob was een gepassioneerd viroloog, bevlogen wetenschapper, betrokken mentor en fijne collega. Een geboren docent met aandacht voor zijn studenten, die dan ook met hem wegliepen. Zijn colleges waren altijd tot in de puntjes verzorgd en door zijn persoonlijke benadering bracht hij zijn passie voor de virologie over. Voor de promovendi, postdocs en andere collega’s stond zijn deur letterlijk en figuurlijk altijd open. Hij voelde zich zeer met hen verbonden, tot lang na hun promotie. Voor de medewerkers was hij een bron van kennis en inzicht, stimulator, altijd zeer aanwezig en met een open oor, en op zoek naar oplossingen en uitdagingen. Wij zullen zijn kennis en kunde, de groepsbijeenkomsten, zijn speciale humor en zijn vogelverhalen zeer missen, maar vooral Rob zelf, een bijzonder en innemend mens. Robs overlijden betekent een groot verlies voor de leerstoelgroep, de universiteit, de virologie en de wetenschappelijke wereld. Maar het verlies is nog vele malen groter voor zijn vrouw Evelien en hun zonen Onno en Sander. Wij wensen hen heel veel sterkte toe. Namens de medewerkers van de leerstoelgroep Virologie, **Just Vlak, Laboratorium voor Virologie**

Sjaak Slanina
Op dinsdag 31 maart bereikte ons het droeve bericht, dat Sjaak Slanina in Portugal is overleden. Sjaak Slanina was van 1992 tot 2005 verbonden aan WU als buitengewoon hoogleraar bij de toenmalige vakgroep Luchtkwaliteit. Binnen de universiteit heeft Sjaak veel meegemaakt. Met name het verdelen van de vakgroep Luchtkwaliteit over de leerstoelgroepen Meteorologie en Luchtkwaliteit en Epidemiologie en Gezondheidsleer, het vertrek van de laatstgenoemde leerstoel inclusief medewerkers naar Utrecht, en vervolgens de reorganisatie van de vakgroep Luchtkwaliteit bij de volgende bezuinigingsronde. Bij de pakken neerzitten lag echter niet in de aard van Sjaak. Hij wierp zich met extra veel energie op het onderwijs en was een belangrijke steun voor de ontwikkeling van het milieukunde-onderwijs. Mede dankzij zijn inspanningen werd Luchtkwaliteit weer als belangrijk voor de WUR gezien, wat in 2005 resulteerde in de aanstelling van een 0,4 hoogleraar Luchtkwaliteit en Atmosferische Chemie (M. Krol). Met het overlijden van Sjaak verliezen we een enthousiaste en energieke collega, die zich meer voor de groep en de universiteit heeft ingezet dan er ooit van hem verwacht mocht worden. Bij de druk bezochte crematie van Sjaak op zaterdag 4 april kwamen speciaal uit China collega’s over als blijk van waardering voor de inspanningen van Sjaak. Namens de leerstoelgroep Meteorologie en Luchtkwaliteit, **Bert Holtslag, Maarten Krol en Peter Hofschreuder**

AGENDA

Mail agendaberichten uiterlijk maandag 09.00 uur naar resource@wur.nl, met als onderwerp ‘Agenda’. De lengte is hooguit 60 woorden.

Promoties

17 april
16.00 uur promotie **mw. ir. M.F. Engberink**: Dairy intake, blood pressure and hypertension. Observational and intervention studies. Promotoren prof.dr. E.G. Schouten en prof.dr.ir. F.J. Kok, co-promotor dr. J.M. Geleijnse.

24 april
13.30 uur promotie **mw. ir. M.T. Streppel**: Long-term lifestyle and dietary habits in relation to cardiovascular mortality and life expectancy: a prospective cohort study. Promotoren prof.dr.ir. D. Kromhout en prof.dr.ir. F.J. Kok, co-promotor dr.ir. M.C. Ocké (RIVM, Bilthoven).

27 april
16.00 uur promotie **dhr. S. Hasan**: Terrestrial water storage change from temporal gravity variation. Promotoren prof.dr.ir. P.A. Troch (University of Arizona, Tucson, USA) en prof.dr.ir. R. Uijlenhoet.

28 april
16.00 uur promotie **dhr. E.H. Goromela**: Feeding and management strategies for rural poultry production in Central Tanzania. Promotor prof.dr.ir. M.W.A. Verstege, co-promotoren dr.ir. R.P. Kwakkel en dr. A.M. Katule (Sokoine University of Agriculture, Morogoro, Tanzania).

29 april
16.00 uur promotie **mw. drs. A. Schennink**: Genes involved in bovine milk-fat composition. Promotor prof.dr.ir. J.A.M. van Arendonk, co-promotoren dr.ir. H. Bovenhuis en dr.ir. M.H.P.W. Visker.

Cursussen en seminars

29 April
Seminar **Genetics of Milk Quality** in Hof van Wageningen. Highlights of four years of Dutch Milk Genomics research complemented with leading international scientists in milk genomics: Michel Georges, Peggy Neville, Patrice Martin. Information and (free) registration: www.milkgenomics.nl.

13 en 14 mei
Cursus **Kwaliteitsmanagement in de Voedselketen** over risicobeoordeling en etikettering met prof. Marcel Zwietering en prof. Servé Notermans. Informatie en inschrijven (tot 17 april): www.wbs.wur.nl.

18-29 May
Course **Pesticides and food safety in Integrated Pest Management**. The course aims to enhance the participant’s knowledge and ability to identify and solve problems in pesticide use within IPM to support food safety and environmental protection, including public and private (certification) standards. More information and registration (till 18 April): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda.

25 May-12 June
Course **Monitoring and evaluation to improve impact of food and nutrition security**. The course emphasizes the need for careful se-

lection of indicators in designing information support systems at various administrative levels and the scientific rigor required for analysis and interpretation of data collected for robust policy making. More information and registration (till 25 April): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda.

7-12 June
Food Law Academy course (in Oosterbeek): **Summer school in food regulatory affairs**. Course leader Prof. Dr. Bernd van der Meulen (director of the European Institute for Food Law, and professor Law and Governance Wageningen UR). Information and application (till 6 May): www.wbs.wur.nl.

22 – 26 June
Course **Multi-stakeholder processes and social learning**: course in the use of participatory approaches for institutional strengthening. The course covers state-of-the-art thinking about participation from local to global level and introduces the most up-to-date methodologies and approaches for facilitation and participation. Information and application (till 22 May): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda.

23 - 25 June
Postgraduate workshop **Techniques for Writing and Presenting a Scientific Paper**. Instructor Michael Grossman, PhD, University of Illinois Urbana-Champaign, USA. Info and registration (deadline 5 June) on the website www.wbs.wur.nl.

Diversen

Tot eind mei
09.00 (za-zo 10.00)-17.00 uur Expositie **De evolutie van Darwin: een tentoonstelling van Bibliotheek Wageningen UR** in Forum.

Tot en met 19 april
11.00 (zo 13.00)-17.00 uur Overzichtstentoonstelling **Culturele Ronde Wageningen** in De Casteelse Poort (Bowlespark 1A).

16 april
13.30-20.30 uur **E-day 2009: design your future** in Forum. Inl: www.wso.wur.nl/eday
16.00 uur Inauguratie **prof.dr.ir. R. Uijlenhoet** in de Aula van Wageningen Universiteit.
19.00-23.00 uur SWU Thymos **Vechtsportavond**, gratis voor sportrechtenhouders. Inschrijven niet nodig. Inl: www.swuthymos.nl.
20.00 uur Lezing door **Niek Koning** (Social Sciences) over de melkquotering in de EU. LA13 lezingenzaal.
21.00 uur **Open Podium** in Hof van Wageningen (voorheen WICC). Inl: www.wageningsmuziektheater.nl.

17 april
19.30 uur Podiumavond, opening van de **culturele ronde** met dichters en schrijvers, muzikanten en zangers, dansers en theatermakers, in de blblthk.

18 april
10.00-17.00 uur **Wageningse Boekenmarkt** op het Raadhuisplein met zo’n 150 kramen. Inl:

proefschriftdrukken.nl

COLOFON

Resource, Weekblad voor Wageningen Universiteit en Researchcentrum, is het weekblad voor personeel en studenten van Wageningen UR.
Uitgever/ Wageningen UR.
ISSN/ 1874-3625.
Redactieadres/ Bornsesteeg 47, 6708PD Wageningen, tel. 0317 484020, e-mail resource@wur.nl; secretariaat Thea Agba-Kuijpers.
Redactie/ Gaby van Cauilil (hoofd-redacteur), tel. 0317 482997, e-mail gaby.vancauilil@wur.nl; Lieke de Kwant (eindredactie), tel. 0317 485320, Alexandra Branderhorst (onderwijs, studenten-nieuws, VHL), tel. 0317 481725; Roelof Kleis (economie, omgeving, ecologie, maatschappij), tel. 0317 481721; Albert Sikkema (plant, organisatie), tel. 0317 481724; Hans Weggen (service), tel. 0317 485272; Hans Wolkers (dier, voeding), tel. 0317 481721.
Studentredacteuren: Maarten van den Berg, Anneloes Dijkstra, Stijn van Gils, Christoph Janzing, Tom Rijntjes, Marlot Roelofs, Barbara Tielmans.
Freelance medewerkers: Wim Bras (VHL), Alice van Ginkel, Yvonne de Hilster, Laurien Holtjer, Hanneke Marcelis (website), Clare McGregor (international pages), Nicolette Meerstadt, Rik Nijland, Joris Tielens. Landelijk nieuws: Hoger Onderwijs Persbureau.
Foto's/ Guy Ackermans, bvBeeld, Bart de Gouw, Hoge Noorden, Lineair, Ruben Smit, Theo Tangelder, Martijn Weterings.

Illustraties/ Henk van Ruitenbeek, Guido de Groot
Vormgeving/ Hans Weggen (basisvormgeving OfD, Loek Kemming).
Redactieraad/ dr. ir. Ernst van den Ende (voorzitter), ir. Martijn de Groot, ir. Marianne Heselmans, dr. Patrick Jansen, Marloes van der Kamp, Mascha Rasenberg, prof.dr. Cees van Woerkum en Judit Zijlstra
Druk/ Dijkman Offset BV.
Abonnementen/ Studenten van Wageningen Universiteit en personeel van Wageningen UR krijgen Resource gratis; anderen kunnen zich abonneren. Abonnementsprijs Nederland €58,00 (buitenland €131,50) per jaar. Inl: tel. 0317 484020. Een abonnement wordt automatisch verlengd tenzij uiterlijk een maand voor het eind van de lopende abonnementsperiode schriftelijk is opgezegd.
Advertenties intern/ Onderdelen van Wageningen UR kunnen tegen gereduceerd tarief adverteren in Resource. Inl: Elisa Salentijn, tel. 0317-482519.
Kleintjes is de rubriek voor niet-commerciële advertenties en dienen contant te worden betaald.
Advertenties extern/ Van Vliet, bureau voor media-advies, Passage 13, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, tel. 023 5714745.
Serviceberichten/ Beknorte, zakelijke mededelingen van eenheden van Wageningen UR aan studenten en personeel kunnen gratis in Resource worden geplaatst. Inlichtingen: 0317 485272.

VERENIGINGEN

www.wageningse-boekenmarkt.nl.
15.30 uur Concert door de **Guus Tangelder Bigband** in Hof van Wageningen (voorheen WICC). Inl: www.hofvanwageningen.nl.
20.30 uur **Stichting Lens** speelt Het Noorderkwartier van Alex van Warmerdam in theaterzaal De Wilde Wereld, Wageningen. Inl. en reserveren: www.stichtinglens.nl.
21.30 uur **Swingnight** in Hof van Wageningen (voorheen WICC). Inl: www.swingnight.nl.

18 en 19 april
11.00-17.00 uur **Culturele Ronde** met Open ateliers bij meer dan zeventig Wageningse kunstenaars. Inl: www.cultureleronde.nl.

19 april
09.30 uur **Bomenfietstocht** langs oude en mooie bomen in en rond Wageningen. Start op de Markt in Wageningen. Inl: Marianne Wensveen (Allianth) tel. 0317-410328.
15.30 uur Bluesconcert door de **McMinn band** bij bluesclub XXL in café XL. De band bestaat uit Don McMinn en zijn zoons Rome en Doug.

21 april
09.30-17.00 uur **Nationaal Platform Zorglandbouw** met o.a. Jan Hassink (WU) in Orpheus te Apeldoorn. Inl: www.zorglandbouw.nl.

23 april
16.00 uur Inauguratie **prof. dr. R.A. Woutersen** en **prof. dr. F.X.R. van Leeuwen** in de Aula van Wageningen Universiteit.

25 april
00.00 uur Start 37e **Batavierenrace** vanaf het Universitair Sportcentrum in Nijmegen. Ruim achtduizend atleten rennen 182 kilometer via Duitsland en de Achterhoek naar de campus van de Universiteit Twente in Enschede, waar ze rond half zes 's middags aankomen. Zie www.batavierenrace.nl.
10.00-16.00 uur **Belmonte op zijn best**. Plantenbeurs met bijzondere heesters, kleine houtige gewassen en sierbomen, met tevens lezingen en rondleidingen, in de volop in bloei staande botanische tuin van Wageningen Universiteit. Inl: www.botanischetuinen.wur.nl.

26 april
15.00 uur **JAM @ G-live** in Hof van Wageningen (voorheen WICC). Muziekproject met Jimmy Glasmacher op het gebied van pop, soul, blues en jazz, met diverse musici. Inl: www.wageningmuziektheater.nl.

28 april
20.00 uur **Tony Chocolonely**, the start-up of a Real Great business in LA13. With Eveline Rajmans of Tony's factory, Amsterdam. Info: www.studiumgenerale.wur.nl.

29 april
19.30 uur **NAH-café** in Hof van Wageningen (voorheen WICC), bedoeld voor iedereen die getroffen is door niet-aangeboren hersenletsel. Inl: www.nahcafenederland.nl.
20.00 uur Open podium **Van Uven Festival** bij theater 't Hemeltje in De Wilde Wereld, Wageningen. Organisatie: Wageningse Studenten Koor en Orkest Vereniging (WSKOV) en studentenorkest de Ontzetting. Inl. en aanmelden uiterlijk 20 april bij vanuvenfestival@gmail.com.

Boerengroep

Stichting Boerengroep, Lawickse Allee 13, tel. 0317 410500, st.boerengroep@wur.nl, www.boerengroep.nl

Melkquotering in de EU

Lezing door dr.ir. Niek Koning, Wageningen UR en Klaas Johan Osinga, LTO Nederland, over de melkquotering in de EU. Donderdag 16 april, 20:00u, LA13 lezingenzaal.

Praktijkschool data 2009

Donderdag 16 april motorketting-zagen.; dinsdag 19 mei hydrauliek-onderhoud, woensdag 20 mei motorenonderhoud. Incl. handleiding en een herinnering voor slechts 15 euro per persoon per dag. Meer info zie website en aanmelden kan via st.boerengroep@wur.nl

Experience Romania this summer!

Stichting Boerengroep and Stichting RUW are presenting an international youth exchange to Oradea, Romania, about: The Green Future of the European Countryside?! From the 29th of June until the 12th July 2009. For application and info check website.

In de wereld - sp3

Duivendaal 7, tel. 0317 482663, studentenpastoraat@wur.nl, www.indewereld-sp3.nl

Agenda

Donderdag 16 april, Theatergroep, voorstelling in Arnhem; Sunday 19 April, 11.00 h. Sunday Service (Eucumenical and in English); dinsdag 21 april, 20.00 uur, Geloof en wetenschapgroep; woensdag 22 april, 18.00 uur, Spirit in je leven; donderdag 23 april, 19.00 uur, Crossroads.

Spirit in je leven

Iedereen is welkom op woensdagavond om aan te schuiven. Tijdens het eten van soep en broodjes verdiepen we ons samen in verschillende levensbeschouwelijke tradities (christendom, boeddhisme, jodendom, soefisme, taoïsme en humanisme). Elke keer een thema om even bij stil te staan...en over door te praten. De onderwerpen ontleen we aan het boek Jezus & Boeddha van Marcus Borg. Wil je een avond meedoen? Stuur dan tijdig (voor de kok) een mailtje en je bent welkom. Zie agenda. Begeleiding: Gerke van Hiele.

Integrand

Bemiddelingsorganisatie voor studenten en recent afgestudeerden, www.integrand.nl, wageningen@integrand.nl, tel. 0317 422421.

Integrand

Je kunt op deze opdrachten reageren via onze website. Ben je niet

ingeschreven dan kun je interesse tonen door een e-mail te sturen. Op onze website kun je overigens ons gehele stage aanbod vinden.

Energie besparende simulaties

Code 4908, werkopdracht. Je voert systematisch honderden energy saving simulations uit mbv een computer tool; resultaten dienen verwerkt te worden in een XLS, geanalyseerd en gepresenteerd in grafiekvorm binnen XLS of PPT; een simulatie vraagt tussen de 2 a 3 minuten. Tijdens een n+1 simulatie kunnen de cijfers van simulatie verwerkt worden.

360 graden Imago onderzoek

Code 4901, afstudeerstage/werkopdracht. Je voert een 360 graden imago onderzoek van Obvion uit waarbij aan bod komt: opstellen plan van aanpak met de onderzoeksmethode; uitvoeren van het onderzoek onder medewerkers, tussenpersonen, consumenten en stakeholders; analyseren en rapporteren van de resultaten; aanbevelingen voor verbetering van de fit tussen gewenst (missie, kernwaarden, positionering en formule) en gepercipieerd imago.

Optimalisatie waterzuiverings-/bodemsaneringsprocessen

Code 4708, meeloopstage/werkopdracht. De opdracht bestaat uit het optimaliseren van (grond) waterzuiverings- en bodemsaneringsprocessen. Het is mogelijk dat de huidige werkzaamheden en processen niet optimaal verlopen of anders kunnen. Je schrijft verbetervoorstellen en overlegt met betrokkenen om zo de effectiviteit van de processen te verbeteren.

Movie W

Filmhuis Movie W, Lawickse Allee 13, tel. 0317-484809 (ook voor reserveren), www.movie-w.nl

Alexandra van Aleksandr Soekurov (Rusland 2007)

Anti-oorlogsfilm. Een oma gaat op bezoek bij haar kleinzoon, een Russische officier, die ze zeven jaar lang niet meer heeft gezien. *Donderdag tot en met zondag 20.30 uur*

Auf der anderen Seite van Fatih Akin (Duitsland 2007).

Verschillende levens raken met elkaar verstrengd wanneer een Duits meisje verliefd wordt op een Turkse terroriste. *Dinsdag, woensdag en donderdag (23 april) 20.30 uur*

Personeelsverenigingen

Zang en muziek

De personeelsvereniging OenO van Wageningen UR vraagt aandacht voor een tweetal voorstellingen waarin medewerkers van Wageningen UR actief deelnemen: Het Wageningse Symfonie Orkest en Het Andere Koor treden op op vrijdag 17 april, 20.15 uur in

de Johannes de Doperkerk in Wageningen. Kaarten kosten 13,- en zijn verkrijgbaar bij Kniphorst, Hoogstraat 49.
De Shanty Zangers uit Ede treden op op zaterdag 25 april, 20.15 uur in De Reehorst te Ede, en kaarten kosten 12,50 euro. Voor verdere details en korting OenO-leden zie www.oeno.wur.nl/index.html.

RUW

Law. Allee 13, tel. 0317-484166, ruw@wur.nl, www.stichtingruw.nl

International youth exchange Romania

The Green Future of the European Countryside?! Experience Romania. An international youth exchange. You will meet local students to discuss a greener future of the Romanian countryside. You will actively participate in the daily lives of the rural people and discuss with them their views on current developments and the future of the countryside. The program includes visits farms, a nature project, and companies involved in the (re)shaping of the Romanian countryside. All this will give input to a debate with Romanian politicians and policymakers. Who: students from Wageningen UR and Van Hall Larenstein. When: From 29 June until 12 July 2009. Costs: Participation fee will be 250 euro maximum. Where: around Oradea, Romania. Application: Download registration form at ruw@wur.nl. Hand in before the 26th of April. Questions: ruw@wur.nl or st.boerengroep@wur.nl.

Vacature Junior coördinator

Ben jij op zoek naar een bijbaan voor 12 uur in de week? Ben je flexibel, zelfstandig, sociaal en heb je affiniteit met 'groene ruimte'? Ben je tussen de 19 en 24 en sta je nog vol in het studentenleven maar zoek je een nieuwe uitdaging? Wordt dan juniorcoördinator bij Stichting RUW. Wij zoeken iemand die: actief contact wil onderhouden met studieverenigingen; activiteiten wil organiseren en faciliteren zoals symposia, lezingen en excursies; (activiteiten) van stichting RUW wil promoten en administratieve taken wil uitvoeren zoals websitebeheer, weekmails versturen, etc. Wat wij bieden: kans om veel te leren binnen een organisatie met 30 jaar ervaring en een zeer groot netwerk; aanstelling voor 12 uur per week met een vergoeding van 8 euro bruto per uur. De gelegenheid om eigen interesses uit te diepen d.m.v. activiteiten.

Student Chaplaincy

Student Chaplaincy Wageningen, Duivendaal 7, tel. 0317 - 48 26 63, www.wau.nl/scw, student.chaplaincy@wur.nl

Eucumenical church services

In English. Sunday April 19, 11.00 hrs, Fr. Wiel Eggen.

Other activities

Thursday April 16, 19.00 hrs: Preparation meeting / Bible study; Thursday April 23, 19.00 hrs: Preparation meeting / Bible study for Sunday May 3.

Studentenraad

studentenraad@wur.nl

IND Issues

Many international students, particularly those who are non-EU citizens, may face different IND (Immigration and Nationality Service) related problems next to their study at Wageningen University. One of them could be related to the extension of the Residence Permit (RP), which is provided by IND. Obtaining a valid RP is crucial in terms of being able to complete one's study in the Netherlands. Most importantly, many international students who have had an IND problem thought that they did not get enough information from the university in order to prevent such problems. Some of the first year international students who had an issue with their RP did not know what resources were available to them in order to correct the problem. In fact, Wageningen University does have a specific office for international student issues but the efficiency is subject for discussion. For instance, the Central Student Administration desk will have a look at your IND documents first and then most likely provide you with an email of the international student support (response time is uncertain, otherwise you are advised or to contact a Dutch speaking student) if necessary. Normally, international students can expect assistance with the first RP application only. The International Office at VHL, however, works pretty well on IND issues and they provide aid to all international students who apply or extend RP annually, as needed. As a result, to make the different services to international students regarding IND more visible, the internationalization committee of Student Council prepared an IND-Booklet. For more information, please contact Student Council at studentcouncil@wur.nl.

Studium Generale

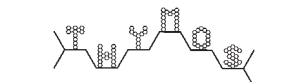

http://studiumgenerale.wur.nl, tel. 0317 482030

Presentation and debate: Tony Chocolonely

Studium Generale and SV. Mercurius invite you for a tasty presentation and debate Tony Chocolonely: The start-up of a great business. Eveline Rajmans, Tony's factory, Amsterdam. Date: Wednesday April 28th, 20.00 hrs. Venue: LA13.

Thymos

Sportstichting Wageningen Universiteit, tel. 0317 482746; open ma-wa 9.00-17.00, do 9.00-18.00 en vr 11.00-15.00 uur; www.swuthymos.nl

Interne Competities

Tot en met vandaag (16 april) zijn de inschrijvingen voor beachvolleybal, knotsbal (ditmaal met een damespoule), unihockey en zaalvoetbal nog open, dus geef je vandaag nog op via de Thymos website!

Vechtsportavond

Op 16 april vanaf 19.30u organiseert SWU Thymos een martial arts avond waarop vrijblijvend boksen, capoeira, kung fu, jiu-jitsu, kickboksen en schermen uitgeprobeerd kunnen worden. Inschrijven en betalen is niet nodig!

Run-Bike-Run

Vrijdagavond 8 mei gaat SWU Thymos weer een Run-Bike-Run organiseren. Hier doen zowel studenten als niet-studenten aan mee. Wij zijn op zoek naar mensen die ons willen helpen door bijvoorbeeld bij de inschrijftafel te zitten, eten en drinken rond te brengen of tijden te registreren. Stuur ons een mailtje als je ons wilt helpen (swu.thymos@wur.nl)! Deelnemen in plaats van vrijwilligen mag uiteraard ook!

Boogschiet-mee

Op woensdagavond 13 mei zullen wij rond 18u vertrekken voor onze Boogschiet-mee in Elst. Vervoer zal geregeld worden en deelnemen kost 12,50 euro. Houd www.swuthymos.net in de gaten voor meer info!

BotS

Maandagavond 25 mei zal het weer tijd zijn voor de Battle of the Studies! Verzamel alvast wat studiegenoten, zet het in je agenda en houd www.swuthymos.net in de gaten voor inschrijvingen en meer informatie!

WSKOV en De Ontzetting

vanuvenfestival@gmail.com

Van Uven Festival

The Van Uven Festival is an every year returning open stage in Wageningen that is organized by student-music societies the WSKOV and the Ontzetting. The open stage is meant for everyone from Wageningen and surroundings to have a chance to perform for public. The only 'rules' are the fact that the act can be a maximum of 10 minutes, the act should be acoustic and that only groups (so a minimum of two persons) can join. This year the open stage will be held on Wednesday the 29th of April in Theater 't Hemeltje in Wageningen. The evening starts at 20.00, entrance is free. For more information you can mail to vanuvenfestival@gmail.com.

(ADVERTENTIES)

Een Duitse soldaat wil graag terug-geven wat hij tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft gestolen. Toen hij op de vlucht was voor de Canadezen nam hij een fiets mee die voor de Sint Catharina Parochie in Nijkerk stond. De eigenaar zat waarschijnlijk in de kerk. De Duitser heeft geld voor een nieuwe fiets overgemaakt aan de parochie, zo schrijft de Telegraaf. Als de eigenaar zich niet meldt, gaat het geld naar een goed doel.

In landen met een tropisch klimaat worden relatief meer meisjes geboren dan in koudere landen. Dat blijkt uit statistisch onderzoek van de universiteit van Georgia. Wereldwijd is 51,3 procent van alle baby's van het mannelijk geslacht, in landen tussen de evenaar en de 32e breedtegraad ligt dat percentage op 51,1. In sommige tropische landen worden zelfs meer meisjes dan jongens geboren. Is de klimaatverandering toch nog ergens goed voor.

MATIGE INTELLIGENTIE

Het was een warme dag, zo begin september. Een krachtig nazomerzonnetje straalde op mijn T-shirt. De koningin had net het nieuwe Forumgebouw geopend en ik was erbij. Als kersverse student van Hogeschool Van Hall Larenstein wilde ik het grote machtige Wageningen UR toch ook wel eens van dichtbij zien. Het was gezellig, in grote witte tenten waren gratis noodles, en mensen met veel lef zag je bungeejumpen. Ik besloot een rondleiding door Atlas te volgen. Met een klein groepje slopen we door het flexibele gebouw zonder steunmuren en met uitwendig skelet. ‘Daarom kunnen we een onderzoeksruimte zo omtoveren in collegezaal of andersom, net waar de behoefte ligt’, liet de rondleidende student ons weten. Ik vond het prachtig, zo’n immense kubus. En voor wie Atlas haat: kijk eens naar VHL Velp, bij voorkeur in de aula. Observereer het gekunstelde rijtje met verschillende plantenbakken en de lelijke verwarmingsbuizen die vloeken met de rest van het gebouw. Nee, Atlas is prachtig. Een oudere man met een grote staat van dienst - dat kon je meteen aan hem zien - vroeg me wat ik eigenlijk studeerde aan de universiteit. Ik vertelde hem over VHL en gaf een paar vragen later toe dat ik eigenlijk helemaal niet toelaatbaar was voor een universiteit. ‘Ach’, de man keek mij kritisch aan, ‘ook mensen met een matige intelligentie kunnen best een universiteit aan’. Beduusd stond ik naar de skeletconstructie te kijken. Pff, matige intelligentie. En daarbij, wie zegt dat ik überhaupt naar een universiteit zou willen? Ik weet niet wat me bezielt heeft, maar ik volg nu mijn hbo-minor aan Wageningen Universiteit. Een hele toestand is het. Elke dag bus 88 in plaats van een fris fietstochtje naar het Velpse landgoed. Ik zie ineens overall Griekse letters, rare formules en lees mijn Engelse teksten minimaal vier keer om ze te begrijpen. Iedere dag ben ik om acht uur in Wageningen en thuis stop ik rond tien met studeren. Ik ben vaker chagrijnig en mijn ooglid trilt continu. En als het nou nog een beetje praktisch was, die studie. Maar nee, ik heb nog niets gezien dat ik als bos- en natuurbeheerder direct in het bos zou kunnen gebruiken. Denkend aan de naderende tentamenweek kijk ik wanhopig uit het raam van Forum richting de skeletconstructie Atlas. Mijzelf moed insprekend denk ik ‘ach, ook mensen met een matige intelligentie kunnen best een universiteit aan’. / **Stijn van Gils**

OP KOSTEN VAN DE WINNAAR MET BIER GOOIEN

Hoewel Argo het al maanden probeerde af te dwingen met het lied ‘Argo wint de Varsity!’ kwam de ‘oude vier’ niet in de buurt van winst. De leden van de Wageningse studentenroeivereniging kwamen wel heel dicht in de buurt van rondvliegende biertjes, kluiten aarde en – als het tegen zat – de vlakke hand van de kroegcommissie van het Rotterdamse corps.

Ceresleden doen wat toeschouwers van de Varsity doen: bier drinken en met graspollen gooien. / foto MW

Afgelopen zondag vond de 126e Varsity plaats, de grootste studentenroeiwedstrijd van het jaar. Teams in verschillende klassen leggen twee kilometer af op het Amsterdam-Rijnkanaal bij Houten. Het koningsnummer is de ‘oude vier’, de beste vier roeiers van de vereniging. De Varsity trekt altijd veel bekijks door de braspartijen op de kade en de gewoonte dat de winnende vereniging een kroegjool aanbiedt, een groot feest in de eigen stad waarbij de winnaar het bier betaalt. De Rotterdamse vereniging Skadi was dit jaar favoriet met drie roeiers uit de Holland Acht, het team dat Nederland vertegenwoordigde op de Olympische spelen. Ondanks deze zware tegenstand hadden de Argonauten er vertrouwen in dat er op zijn minst een finaleplek inzat. De teleurstelling was groot toen de vier de eerste heat niet overleefden. Peter Vos, een van de oude vier van Argo heeft ‘een verschrikkelijke dag’ gehad. ‘We hebben samen heel veel getraind, maar het veld was erg zwaar. Het huilen stond me nader dan het lachen en ik ben kort na de wedstrijd naar huis gegaan. Ik had geen zin om me aan iedereen te moeten verantwoorden voor deze deceptie.’

Van de elf startende boten van Argo heeft er één gewonnen. De overgangsvier met stuur passeerde als eerste de finish onder de spoorbrug. Over het team met stuur Machteld Klok, Juriaan Visser, Leendert-Jan de Wilde, Gijs Ligtenbergh, en Jobert Rijdsdijk zegt Peter Vos: ‘Ze moesten ook wel winnen. Dit team was veel beter dan de rest van het veld, alleen schijnen ze dat nog niet te weten.’ Naarmate de dag vorderde werd het op de publieksskade steeds onrustiger met in jasje en das gehulde studenten die elkaar bestookten met kluiten aarde en verenigingsliederen. Toen de vier roeiers van Skadi als eersten de finish passeerden brak helemaal de pleuris uit. Uitzinnige leden sprongen en masse in het koude water en zwommen naar hun helden. Op de kade werden de vlaggen gestreken, het moment bij uitstek om de lelijke banier

van die nare vereniging tot jouw trofee te maken. De roeiers hadden hun taak volbracht en gingen moegestreden op huis aan. De toeschouwers zetten, een vlag armer of rijker, koers naar de sociëteit van het Rotterdams studentencorps om wat biertjes te drinken op kosten van de winnaar. Drinken, dus niet gooien. Wie per ongeluk toch een plastic beker met een vaartje uit zijn hand liet glijden in de richting van die arrogante vereniging en opgemerkt werd door de kroegcommissie, kreeg een ‘pofje’, een hardhandige tik op de wang met de vlakke hand. De gewelddadige repressie mocht niet baten. Na een paar uur brassen en bier smijten stond er een laagje van een millimeter over de hele zaal. Er hing een broeierig en competitief sfeertje, waar de corpsstudenten wel raad mee wisten. / **TR**

CHATTEN MET NIEUWSGIERIGE SCHOLIEREN

Het is woensdagmiddag vijf uur. In twee kamers in het bestuurscentrum starten vijf studenten computers op en openen MSN, Hyves en de mailbox. ‘Ah nee, ik heb helemaal geen nieuwe mailtjes’, zegt Renske teleurgesteld. ‘Yes, Maartje wil me toevoegen’, roept Erik. De komende twee uur is het tijd voor ‘Vraag het een student’; vragen beantwoorden van middelbare scholieren die overwegen in Wageningen te komen studeren.

Drie leden van het Vraag het een student!-team: Kelly (links), Renske en Erik.

Het begint te kriebelen bij middelbare scholieren. De examens zijn in zicht en, nog beter, een *ik-ben-geslaagd-feestvankantie!* Maar wat daarna? Dat Wageningen de leukste studentenstad is, dat weten de studenten hier allang, maar hoe komen de scholieren dat te weten? Niemand beter dan een Wageningse student zelf kan ze dat vertellen. Sinds februari zit daarom elke woensdagmiddag een groep van vijf studenten achter de computer, om scholieren te helpen met het beantwoorden van hun brandende vragen over studeren in Wageningen. Vragen als ‘Hoe kom ik aan een kamer’ en ‘Wat zit er alle-

maal in je kamer en hoe ziet de keuken eruit’ komen langs. Maar ook meer inhoudelijke vragen over studies worden gesteld. ‘Soms voeren we hele gesprekken’, zegt Renske. ‘En dan stellen scholieren ook hele grappige vragen. Een meisje wilde bijvoorbeeld gaan studeren in Wageningen, maar wel nog één keer per week trainen in Utrecht, en ze vroeg mij hoe dat met het avondeten moest. Van tevoren in Wageningen eten, of een boterham mee voor onderweg of achteraf? Je stelt ze daarin dan gewoon een beetje gerust.’

Erik typt een lange mail, als antwoord op de vraag of Wageningen één faculteit is. ‘Met dit meisje heb ik al meer gemaild. Ze probeert zich een beeld te vormen van hoe alles hier gaat. Van hoe het kiezen van vakken werkt tot wanneer de AID is, want dat is iets dat lastig te vinden blijkt te zijn.’ Deze woensdag is het best rustig en dat geeft de studenten tijd voor het spelen van Bubble breaker, bijpraten en koffie drinken. ‘Ah, Michelle komt online’ zegt Renske. Leuk! / **AD**

Stel je schrijft een scriptie en krijgt een onvoldoende. Dat is pech. Maar een studente filosofie uit Groningen denkt er anders over. Ze meende dat haar hoogleraar haar scriptie over Kant niet goed had gelezen en deed haar beklag. Daarop hebben twee anderen de scriptie beoordeeld - met een onvoldoende. Nu is de studente naar de Raad van State gestapt. Je zou denken dat ze die energie beter in haar scriptie kan steken.

Spannend nieuws uit Meppel. Daar is bij een bakkerij een poging tot overval gedaan, zo meldt het Dagblad van het Noorden. Een medewerkster zag een jongeman de zaak binnenlopen die een briefje op de toonbank legde. Daar stond op dat ze geld moest geven en dat hij gewapend was. De medewerkster schoot in de lach, vroeg of het een aprilgrap was en verscheurde het briefje. De totaal overrompelde jongeman droop onverrichter zake af.

Het is zeven uur 's ochtends en je loopt over straat in Bleiswijk. Je ziet een auto in de kreukels in een tuin. Je neemt een kijkje. De bestuurder zit er nog in. Die had omstreeks twee uur 's nachts de macht over het stuur verloren. De bewoners van het huis hadden een harde klap gehoord, maar zagen door het raam niks bijzonders en gingen weer slapen, zo meldt Trouw. De beknelde bestuurder was in slaap gevallen.

‘VUL SVP DE ENQUÊTE IN!’

Studenten van Van Hall Larenstein kregen allemaal een brief thuis van hun opleidingsdirecteur. Of ze alsjeblieft de Nationale Studenten Enquête willen invullen. Op die manier hoopt de hogeschool hoger in de ranglijsten van de Keuzegids Hoger Onderwijs te eindigen. Maar vervolgens bleven de mails met de enquête in het spamfilter hangen.

Terwijl Wageningen Universiteit al vier jaar op rij nummer één staat in de Keuzegids Hoger Onderwijs, scoorde Van Hall Larenstein de afgelopen jaren niet zo goed. Locatie Wageningen stond zelfs in de onderste regionen van de Nederlandse hogescholen. De ranking in de keuzegids is, evenals de info op www.studiekeuze123.nl, gebaseerd op de Nationale Studenten Enquête die wordt uitgevoerd door TNS-Nipo.

De uitkomsten van de enquête, waarbij VHL laag scoorde, stammen voor een groot deel uit onderzoek uit 2007. In die periode had de hogeschool te kampen met roosterproblemen, was het competentiegerichte onderwijs nog in ontwikkeling en verhuisde de vestiging Deventer naar Wageningen. Bovendien ontbreken een aantal opleidingen in de Keuzegids. Om potentiële studenten een geactualiseerd - en naar men hoopt rooskleuriger - beeld te kunnen geven, riep het management studenten per brief op om toch vooral de enquête in te vullen. Helaas is vervolgens een deel van de mails van TNS-Nipo met de link naar het onderzoek in het WUR-spamfilter blijven hangen. Inmiddels zijn deze met medewerking van de ICT-afdeling opnieuw verzonden. De enquête kan tot 1 juni worden ingevuld. / AB

RECLAME UIT DE KRAAN

Donderdagochtend in alle vroegte hebben leden van studentenorganisatie Aiesec hun boodschap her en der op het Wageningse wegdek gespoten. Niet met verf, maar met water.

Het idee is niet nieuw. Telfort begon er in 2006 al mee, om een reclamecampagne te ondersteunen. Velen volgden. En het blijft een krachtig 'wapen': de waterstraal als spuitbus. Het procédé is simpel, legt

Marloes Versleijen van Aiesec uit. Met een hogedrukreiniger, een mal en water wordt een boodschap in het vuile wegdek geëtst. De straat wordt er schoon van en het is legaal. 'Wij doen het alleen op wegen. Niet op gebouwen.' Om niemand in de weg te zitten, vond de spuitactie in alle vroegte plaats. De internationale studentenclub wil met de graffiti de aandacht vestigen op haar vernieuwde website. / RK

‘Schone’ graffiti, gemaakt met een hogedrukspuit. / foto Aiesec

HET ECHTE WERK

CAPOEIRA EN MOOIE KUITEN IN BRAZILIË

Loes Mertens, zesdejaarsstudent biologische landbouw, deed onderzoek naar de nuttige schimmel mycorrhiza in een kleinschalig koffiesysteem in Minas Gerais, Brazilië. ‘Het is een heuvelachtig gebied en alles moet daarom met de hand. De kuiten van de mensen zijn dan ook ongelooflijk. Ik zag oma’s met de kuiten van twintigers.’

‘Het was nieuw voor me om in een laboratorium te werken waar iedereen met schimmels bezig was. Het had ook voordelen; ik heb veel paddenstoelen gegeten. Bij mijn afscheid heb ik een vegetarische barbecue gegeven met paddenstoelen. Dat was de grap van de maand op het lab. Ze vonden het heel geslaagd. Brazilianen zijn altijd wel in voor lekker eten en drinken. In Rio zag ik de verschillen tussen arm en rijk het duidelijkst. Bijvoorbeeld een heel dure auto die langs een stoep rijdt waar iemand ligt te slapen. Toch vond ik de sfeer heel vriendelijk, warm en open tegenover nieuwe culturen, ideeën en mensen. Ik deed hier in Nederland al aan capoeira, een Braziliaanse vechtdans, en ik kon daar gewoon meedoen. Met capoeira herdenken de Brazilianen hun geschiedenis van slavernij en hun vrijheidsstrijd. Het is heel mooi om dat met al die verschillende mensen samen te spelen. Ik vergelijk Brazilië wel eens met de Ark van Noach, omdat het een lange historie van immigratie heeft. Europese kolonisten, Afrikaanse slaven, Noord-Amerika-

nen, Aziaten en natuurlijk de oorspronkelijke indianen. Er zijn daarom heel veel verschillende huidstinten en de typische Braziliaan bestaat niet. Sommige mensen zijn heel blond en anderen heel donker. Ze noemen zich allemaal Braziliaan en erkennen elkaar daarin. Als je voorvaderen hebt van wel vier verschillende origines en al die verhalen kent, dan groeit er begrip. Er is wel discriminatie, maar veel minder uitgesproken dan hier. Er gebeurt veel rond muziek, cultuur en geloof. Het is het grootste christelijke land te wereld en er zijn ook veel andere religies. Het leeft daar echt. Zelf ben ik ook meer gaan geloven. De christelijke verhalen worden daar heel anders verteld: als inspirerende, avontuurlijke heldenverhalen. Schuld en boete staan niet centraal. Het is voor mij ongelooflijk dat er in zo'n groot land overal dezelfde taal gesproken wordt. En Brazilianen konden zich niet voorstellen dat je in drie uur door mijn land, België, heen kunt reizen en dan drie verschillende talen bent tegengekomen. Toen ik er kwam sprak ik nog bijna geen Portugees, behalve een beetje van capoeira. Ik heb het snel moeten leren want mijn eerste vergadering met de prof daar was in het Portugees. Ik vind Brazilië erg inspirerend. Alles is daar wat moeilijker dan hier, bijvoorbeeld qua afstand, transport en financiering. Daardoor denken de mensen beter na over hun keuzes. Ik vond de kwaliteit van leven daardoor eigenlijk hoger dan hier.’ / Barbara Tielemans

Voor de eenzame zielen onder u: black-pack.nl, 'het eerste bureau in Nederland waar je een donkere man kan boeken voor verschillende diensten'. Van salsadocent tot keukenprins, van stripper tot *shopping-assistent*. De site belooft dat een Black-Packman tot in de puntjes verzorgd is, charmant en behulpzaam. Het meldpunt voor discriminatie maakt bezwaar. 'Want als een blanke man zou willen solliciteren en vervolgens wordt afgewezen om zijn huidskleur, gaat BlackPack over de schreef.'

De nieuwste gadget in de strijd voor een beter milieu: Ecofont. Volgens de makers van dit lettertype kun je er tot ongeveer twintig procent inkt mee besparen, omdat er zo veel mogelijk gaatjes in de letters zitten. Ecofont.nl prijst het oer-Hollandse karakter van Ecofont: 'Na de gatenkaas is er nu ook een Nederlands lettertype met gaten'. Downloaden en gebruik zijn gratis. / NM

PRIKBORD

stuur je foto's naar prikbord.resource@wur.nl

EITJE VANGEN

Het ei was sterk dit jaar. Als niemand het ving, stuitte het gewoon over de grond. 'Het werd dus (helaas) niet zo'n vieze bende', mailt Judith Klievink van het Brabants Studenten Gilde. De leden van deze Wageningse studentenvereniging speelden samen met inwoners van Schaik eierugby tijdens hun jaarlijkse Landdagen in een Brabants dorp. Doel van de Landdagen is onder meer om 'goede en vooral leuke contacten met Brabanders' te onderhouden, schrijft Judith. Daarnaast worden aspiranten tijdens het uitstapje geïnaugureerd. Daarvoor moeten ze eerst een serie opdrachten uitvoeren. Zo moest Henrieke Kappen stijdansen met Rick van den Goor in een kiepwagen.

CERES ALS HOEDER VAN DE VRIJHEID

'Hij, die vuur wilt hebben moet de rook verdragen.' Dit oude gezegde is van toepassing op het gesoebat rondom het Vrijheidsvuur. Vier jaar duurde het gedoe rond dit omstreden kunstwerk van Hanshan Roebbers, dat eigenlijk op het 5 Meiplein moest komen. In juli wordt het eindelijk in volle glorie opgericht - voor de sociëteit van studentenvereniging Ceres. Deze alternatieve locatie voor de vuurzuil - in de volksmond 'De Paal van Bernhard' - is al sinds mei 2008 in zicht. Het plan begint nu eindelijk concrete vormen aan te nemen. De gemeente heeft de juridische constructie rond gekregen en in contractvorm gegoten. De algemene ledenvergadering, het hoogste beleidsorgaan van Ceres, heeft het contract doorgelicht en unaniem vóór gestemd. Heikele punten die voorheen onenigheid opleverden, zoals de verantwoordelijkheid voor de gasconsumptie en eventuele schade, zijn uit de weg geruimd. Volgens

de overeenkomst verpacht de vereniging nu het stukje grond en is verder alle verantwoordelijkheid voor de gemeente. President Willem Selen van Ceres is tevreden. 'Wij als Vereniging vinden dat Vrijheid niet iets vanzelfsprekends is en zijn dan ook trots dat wij een monument dat dit universele begrip onderstreept, een plek op ons terrein mogen bieden.' Om de affiniteit met vrijheid ten toon te spreiden, gaat Ceres de komende jaren een grotere rol spelen bij de festiviteiten rond 4 en 5 mei. Wat deze grotere rol inhoudt, wordt nader ingevuld als het Vrijheidsvuur er staat. Met het oog op de eerdere ophef over het kunstwerk is het echter niet ondenkbaar dat omwonenden bezwaar maken tegen de plaatsing van het Vrijheidsvuur bij Ceres. 'In dat geval hebben we geen zicht op de duur van de vertraging', aldus Selen. / Tom Rijntjes

